

בלבבי

משכן אבנה

שְׁוִיתִי ה' לְנֶגְדִי תָמִיד

שיעורים בקול הלשון ♦ בלבביפדיה עבודת ה' "בשר" 41844056# ♦ בלבביפדיה מחשבה "דב-דבה-דב" 41948877#

שופטים

בפרשתן (דברים יז, ה) נאמר "והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שערך". ומייד בהמשך אותו פסוק חוזר הכתוב ואומר "את האיש או את האשה וגו'". האם החזרה על המילים "האיש או האשה" - שלכאורה לא נצרכות להבנת הדברים - מלמדות על עניינים נוספים הטמונים כאן.

ביאור מורינו הרב שליט"א

כתב בבכור שור (דברים יז, ה) וז"ל, "את האיש או את האשה", כפל מלה הוא, ואורחיה דקרא, דכתיב "והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא אל שערך". ולא פירש למה כפל את האיש או את האשה, עכ"ל.

וברע"ב (שמות כא, טז) כתב וז"ל, שהשווה הכתוב אישה לאיש לכל עונשין שבתורה, כדילפינן בפרשת שופטים ושוטרים. וחזר הכתוב ומנה את האיש או את האשה, עכ"ל. וקצת נראה מדבריו שלשם כך חזר הכתוב ושנה לשון זו, כדי ללמדנו להשוות איש ואישה לעונשים שבתורה. אולם בש"ס מצינו מקור לפותא שונה, עיין נדה (מח ע"ב).

ובשפתי כהן (פסוק ה) כתב וז"ל, התורה כולה למזיד, ורמזה כאן לאחד שעבר עבירה במזיד להכעיס ויש עד אחד, ואינו חייב מיתה עד שיהא שם שני עדים. וכשעשה להכעיס הוא כאילו אינו מאמין בה' יתברך, לזה הקב"ה מביאו בגלגול ומזמינו לעבוד ע"ז ע"פ שני עדים, כדי להיפרע ממנו מה שעשה ראשונה ועל מה שעשה בסוף. לזה "כי ימצא" שאחר שהלך לו חזר ונמצא, לזה "בקרבת" קודם שלא היו שם שני עדים, "והגיד לך" כתיב, שהגיד לך העד, ושמעת על מה שעשה עתה, והנה אמת נכון על מה שעשה מקודם, נעשית מה שעשה עתה, לזה "והוצאת את האיש ההוא" הראשון, אמר עשה ראשון ושני, לזה חזר ואמר "את האיש או האשה", עכ"ל, עיי"ש.

ובנחל קדומים כתב וז"ל, כפל "האיש או האשה", הראשון למעט איש ואישה, ולא רוב ישראל. השני למעט שלא להוציא את השבט. כן מתבאר בדברי התוספות בחולין (דף כט), וכ"כ הרב גן המלך (סימן ק"ג). ועיין למהרח"ו בעץ החיים מה שדרש דרך אסמכתא. ועיין מלבי"ם (פסוק ב) דרשה אחרת מריבוי זה. וכן בהעמק דבר פירש באופן נוסף עיי"ש. ועיין עוד משך חכמה פנים נוספות. **ובפנים יפות** כתב וז"ל, צריך להבין כפל הדברים. ונראה דאמרינן בסנהדרין (לה ע"א) ואין דנים שניים ביום אחד, אמר רב חסדא במיתה אחת, עיי"ש. ולכן שנה וכתב שלא יהרגו ביום אחד. ועיין מהרי"ל דיסקין (על אתר).

ובשפתי צדיק (אות יג) כתב וז"ל, מה שכפל הכתוב ב' פעמים "את האיש או את האשה" אולי הכוונה, "אל שערך" פרש"י שער שעבד בו, וזה קאי על האיש או האשה שעבדו ע"ז שייך במ שער שעבד. משא"כ אם יוזמו עדיהן ונצרך להרגם מכאשר זמם, מ"מ לא נצרך להורגם באותו שער שרצו להמית הנידון דלא שייך בהעדים שער שעבד. ע"כ מדויק אל שערך את האיש ההוא דייקא ולא הזוממין, ואם היה הכוונה על שער שנידון בו היה שייך גם הזוממין (ולפ"ז מדוקדק שבתחלה כתוב "האיש ההוא" או "האשה ההיא", ואח"כ רק כתיב "את האיש" או "האשה" בלא "ההוא/ההיא"). גם י"ל, טעם שכפל "האיש ואת האשה", להודיענו דאם העידו על אנדרוגינוס שעבד ע"ז, ובשעת גמר דין היה איש, ולמחר הגיע החודש שהוא אישה, אין ממיתין אותו עד שיגיע חודש שיחזור להיות זכר. כי פנים חדשות בא, ע"כ דייק האיש וגו' באשר ההוא שנידון בבי"ד, עכ"ל. ויש לדון טובא בדבריו ואכמ"ל.

תוכן הגיליון

נקודה מתוך הפרשה שופטים עמוד א'
ליקוטים שופטים עמוד ב'
שאלות ותשובות עמוד ו'
שולחן ערוך סימן טו' סעיף ג' עמוד ז'
עץ חיים עם ביאור בלבבי - שער פרצופי ז' דרשה ד' עמוד ח'
עץ חיים עם פירושים על התורה - ועל העבודה עמוד יא'

בלבביפדיה עבודת ה'

יום חמישי ד' אלול
רח' הרב בלוי 33
ירושלים 20:30

צורת אדם בנושא

עין - הגוונים שבעין
יום שלישי ט' אלול
רח' הרב בלוי 33
ירושלים

בלבביפדיה מחשבה

יתקיים כל יום רבעי
רח' קדמון 4 חולון 20:30

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245
USA 605.313.6660

© כל הזכויות שמורות
מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com

לקבלת העלון
ברוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

כל החומר
[אולת מדור הליקוטים והשרות]
שמופיע בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
books2270@gmail.com
USA 718-871-8652

שופטים ושוטרים תתן לך

(דברים טז, יח)

וּדְרָשׁוּ בְגִמ' סְנֵהֲדָרִין, שְׁנֹצֵרֶךְ לַתֵּת לְכָל שִׁבְט שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים מִשִּׁיבְטוֹ. טַעַם הַדִּבְרָה. כִּי כָל אָדָם יוֹנֵק אֶת כַּחוֹ מִן הַשּׁוֹרֶשׁ הַפְּרִטִי שְׁלוֹ. וְהִנֵּה שְׂרָשֵׁי הַכֶּנֶס"י, מִתְחַלְקִים לִי"ב שִׁבְטִים. וְלִכְךָ, בְּכַדִּי לְשֹׁפֵט שִׁבְט מִסּוּיָם, רָאוּי שֶׁהַשְׁפִּיטָה תִּהְיֶה מֵאוֹתוֹ שִׁבְט, שְׁעִי"כ מוֹשֵׁךְ הַשּׁוֹפֵט אֶת הַשְּׁפַע הָאֱלֹקִי, (שֶׁתְּחִלָּה מִתְרָאָה בְּאוֹפֶן שְׁכָלִי, שׁוֹפֵט, וְלֹא־כִּי בְּאוֹפֶן מַעֲשִׂי, שׁוֹטֵר) הֵרָאוּ וּמִתְאִים לְאוֹתוֹ שִׁבְט. דָּאֵם הַשּׁוֹפֵט מִשִּׁבְט אַחֵר, הֵרִי שׁוֹפֵט לְפִי שְׂרָשׁוֹ, וְאִינוֹ תוֹאֵם אֶת שׁוֹרְשׁוֹ שֶׁל הַנֶּשֶׁפֶט. (קוֹל דְּמָמָה דְּקָה)

"כי השוחד יעוור עיני חכמים"

(דברים טז, יט)

רַק זֶה הַיּוֹצֵא מִנְקוּדָה נִקְיָה יִכּוֹל לְרֹאֹת אִמְתָּה. הַשּׁוֹחֵד גּוֹרֵם לְדִיּוֹן לְהַצְדִּיק אֶת הַרְשָׁע וּלְהַרְשִׁיעַ אֶת הַצְדִּיק. זֶה בְּדִיּוֹק הַהִבְחָנָה שְׁאוֹמְרִים לְטוֹב רַע וְלֹרַע טוֹב. כָּל אָדָם הוּא דִּיּוֹן שֶׁל עֲצֻמוֹ. שׁוֹחֵד עֲנִיּוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה צַד אֶחָד. אִם הוּא מוֹכֵן לְקַבֵּל אֶת שְׁנֵי הַצְדָדִים בְּשׁוֹה, לֵאלֹא 'שׁוֹחֵד' - יִזְכֶּה לְכוּוֹן לְאִמְתּוֹ שֶׁל דִּין, הֵן כְּלָפִי אַחֲרִים וְהֵן כְּלָפִי עֲצֻמוֹ.

בְּעֵצֶם הָאָדָם מִטְבְּעוֹ צָרִיךְ לְרֹאֹת אֶת הָאִמְתָּה. מִדּוּעַ הוּא לֹא רוֹאֵה אוֹתָהּ? כִּי יֵשׁ לוֹ שׁוֹחֵד. בְּרַגַּע שְׂאָדָם בִּיטֵל אֶת הַשּׁוֹחֵד בְּנִפְשׁוֹ, בְּאוֹפֶן טְבִיעִי הוּא רוֹאֵה אֶת הָאִמְתָּה.

לְאָדָם יֵשׁ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה. "אֱלֹקִי, נִשְׁמָה שֶׁנִּתְּנָה בִּי טְהוֹרָה הִיא", הַנִּשְׁמָה מִצַּד עֲצֻמָּה רוֹאֵה אִמְתָּה. מִה שְׁמוֹנֶעַ מִמֶּנָּה לְרֹאֹת אֶת הָאִמְתָּה, אֵלּוֹ רְצוֹנוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם, שֶׁהֵם בְּבַחֲכִינָת שׁוֹחֵד הַמַּעְוֹר עֵינֵי חֲכָמִים. שׁוֹחֵד בְּעוֹלָם הַגִּשְׁמִי יִכּוֹל לִהְיוֹת מִמּוֹן, פִּירוֹת וְכִיּוֹצ"ב, וְשׁוֹחֵד בְּנֶפֶשׁ הוּא הַרְצוֹן. אָדָם רוֹצֵה צַד אֶחָד שֶׁל הַדִּבְרָה, וְלִכֵּן הוּא לֹא רוֹאֵה אֶת הַצַּד הַשֵּׁנִי, הוּא נִהְיָה בְּבַחֲכִינָת עֵינָיו, "כִּי הַשּׁוֹחֵד יַעְוֹר עֵינֵי חֲכָמִים". אַחֵר שִׁישׁ לְאָדָם רְצוֹן מִסּוּיָם לְהַשִּׁיג חֶפֶץ פְּלוֹנִי, יִתְכַּן

הַעוֹלָם הַזֶּה הוּא בְּבַחֲכִינָת "עֵינִים לֹהֵם וְלֹא יִרְאוּ", כִּי כִּיּוֹן שִׁישׁ שׁוֹחֵד, רְצוֹנוֹת, הָאָדָם לֹא רוֹאֵה אֶת אִמְתּוֹת הַמִּצִּיאוֹת, וְכָל דְּעוֹתָיו הוֹלְכִים אַחֵר אוֹתָהּ נִקּוּדָה שׁוֹרְשִׁית שֶׁל רְצוֹן לְצַד אֶחָד (מִסִּילַת יִשְׂרָאֵל עִם בִּיאוֹר בִּלְבָבִי מִשְׁכָּן אֲבֵנָה, א)

בְּנִקְיוֹת הַדַּעַת יֵשׁ שְׁנֵי חֲלָקִים: הַחֲלֶק הַתַּחְתּוֹן שֶׁבָּהּ הוּא הַסֵּרֶת הַנִּגִּיעוֹת הַגּוֹרֵמֹת לוֹ שֶׁלֹּא לְרֹאֹת אֶת הָאִמְתָּה, בְּבַחֲכִינָת "הַשּׁוֹחֵד יַעְוֹר עֵינֵי חֲכָמִים". אֲבָל הַחֲלֶק הָעֶלְיוֹן שֶׁל נִקְיוֹת הַדַּעַת אֵינוֹ קָשׁוֹר לְנִגִּיעוֹת, אֲלֹא לְכָךְ שֶׁדַּעַת הָאָדָם אֵינָה יִשְׂרָה....

כָּל זְמַן שִׁישׁ לְאָדָם נִגִּיעוֹת - אוֹ שֶׁהוּא אוֹחֵז שִׁישׁ לוֹ נִשְׁמָה שְׁפֵלָה, וְהַדִּבְרָה נֹבַע מִמִּידַת הַשְּׁפִלוּת וְהַעֲצָלוּת אוֹ מִהִתְאַוּוֹת שֶׁלֹּא שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לְהִתְנַתֵּק מֵהֵן, אוֹ שֶׁהוּא אוֹחֵז שִׁישׁ לוֹ נִשְׁמָה גְבוּהָה כִּי הוּא בַּעַל גְּאוּוֹה. לְאַחֵר שְׂאָדָם עָבַר אֶת מִידַת הַנִּקְיוֹת וְהַפְּשִׁיט מִעֲצֻמוֹ אֶת הַנִּגִּיעוֹת, כַּעַת הוּא יִכּוֹל לְדַעַת מִה מַדְרַגָּת נִשְׁמָתוֹ. בְּדֶרֶךְ הַטְּבַע, הָאָדָם צָרִיךְ לְרֹאֹת הַכָּל. הוּא לֹא רוֹאֵה כִּי יֵשׁ מִשְׁהוֹ שְׁמִסְתֵּיר - שׁוֹחֵד, הַמַּעְוֹר עֵינֵי חֲכָמִים וּמִסְלָף דְּבָרֵי צְדִיקִים. שׁוֹחֵד כְּלוֹמֵר, יֵשׁ לְאָדָם נִטְיָה שְׁמָטָה אוֹתוֹ לְצַד אֶחָד, וְלִכֵּן אֵינוֹ רוֹאֵה אֶת אִמְתּוֹת הַיִּיט הַדִּבְרָה...

אָדָם אֵינוֹ רוֹאֵה אֶת מַדְרַגָּת נִשְׁמָתוֹ, מִחֲמַת שִׁישׁ מִשְׁהוֹ שְׁמַעֲלִים אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. מִהוּ? אוֹ עִבְרִירוֹת בְּפוּעַל רַח"ל, וְאִפִּילוֹ אִם אֵין לוֹ עִבְרִירוֹת בְּפוּעַל - הַנִּגִּיעוֹת הָאִישִׁיּוֹת שֶׁלּוֹ, הֵן אֵלּוֹ הַמַּעֲלִימוֹת מִמֶּנּוּ אֶת גִּלּוּי נִשְׁמָתוֹ, וְלִכֵּן אֵינוֹ יוֹדַע מִה שִׁיּוֹךְ לְמַדְרַגָּתוֹ. כֹּאשֶׁר הָאָדָם עָבַר אֶת מַדְרַגוֹת הַזְהִירוֹת הַזִּירוֹת וְהַנִּקְיוֹת בַּעֲבוּדָה אִמְתִּית פְּנִימָה, הֵרִי שֶׁהַנִּגִּיעָה הָאִישִׁית שֶׁלּוֹ נִחְלְשָׁה בְּהִרְבָּה. כְּמוֹ שְׂכָאשֶׁר אָדָם רוֹצֵה לְרֹאֹת דִּבְרָה, אִם יִשְׁנֶה מִסָּךְ הוּא לֹא רוֹאֵה, אֲבָל אִם הַמִּסָּךְ שְׁקוּף, אִפִּילוֹ אִם יֵשׁ עֲלָיו מַעַט לְכֻלּוֹכִים, אָדָם רוֹאֵה. אוֹלֵי לֹא הֵכִי בְּרוּר, אֲבָל אִפְשָׁר לְרֹאֹת - כֵּךְ, כְּפִי עוֹמֵק הַזִּיכּוֹךְ שֶׁקָּנָה בְּמִידַת הַנִּקְיוֹת, שְׁעֵנִינָה סִילּוֹק הַנִּגִּיעוֹת הָאִישִׁיּוֹת שֶׁלּוֹ, כֵּךְ בְּכוּחוֹ לְרֹאֹת אֶת מַדְרַגָּת נִשְׁמָתוֹ. (מִסִּילַת יִשְׂרָאֵל עִם בִּיאוֹר בִּלְבָבִי מִשְׁכָּן אֲבֵנָה, ב)

מה שנראה לאדם שהדברים הללו הם טובים וערבים - הוא המחבר אותו אליהם. צריך להבין, שזה מתחיל בדיוק הפוך: כיון שהדבר ערב לאדם - לכן הוא נראה לו טוב. זוהי בחינת שוחד. אם האדם היה באמת נטול נגיעות, הוא היה רואה שהדבר לא טוב. לומר שזה לא ערב כלל - אי אפשר. יש כאן איזו שהיא ערבות מסוימת לגוף, ולכן הוא סבור שזה טוב. משל לאדם שגונב, אף שיש לו תשוקה לגנוב, אבל אם לא לגמרי נשתבשה דעתו, גם הוא יודה שלא ראוי ולא ישר לגנוב. הוא אינו סבור שמעשה הגניבה הוא בגדר דבר "טוב". כאשר אדם נמשך אחרי החומר, התענוג שבחומר מטעה את דעתו, ואז נראה לו שהחומר הוא גם "טוב". אך ההתחלה היתה מכח שהרגיש את הערבות. האדם רואה דבר בעינים, חומד אותו בלבד, ואז כבר נראה לו שהוא טוב. (מסילת ישרים עם ביאור בלבבי משכן אבנה, ג)

תמים תהיה עם ה' אלוקיך

(דברים יח, יג)

מצד הנקודה הפנימית, אדם צריך לחיות בתמימות אמיתית עם הבורא - "תמים תהיה עם ה' אלוקיך" (דברים יח, יג). "תם" הוא זה שאין לו שום שאלות. לא שהוא לא מבין ולא יודע לשאול שאלות. זוהי מדרגה תחתונה יותר - "שאינו יודע לשאול", אבל ה"תם", מדרגתו הפנימית היא, שאינו שואל שאלות, כי הוא מבין שאין צורך לשאול שאלות, וכמו כן אינו מצפה לקבל תשובות. הוא שואף אך ורק לעשות את רצון הבורא יתברך - בלי להבין בכל דבר למה ומדוע!

כשהאדם חי במהלך כזה, הוא מגיע לנקודה הפנימית האמיתית של "תמימות" - אין לו אפילו שאלה אחת במשך כל החיים, ובשעה ש"תמים תהיה", הרי שהוא נמצא "עם ה' אלוקיך" לגמרי בדבקות נוראה! (ספר בלבבי משכן אבנה, חלק ב)

טבעו של תמים שהוא שומע ומקבל דברים. ערמומי חוקר כל דבר. "והנחש היה ערום מכל חית השדה", ומשם הגיע עץ הדעת שעניינו העדר של קבלת דברים. ודאי שישנה גם תמימות שלילית. אדם תמים ניתן לרמות. אבל ישנה תמימות דקדושה שהיא המהות הפנימית של הנשמה. הנשמה מהותה מידת התמימות. [שורש נשמות ישראל מן האצילות - תמימות, שלמעלה מן הבריאה - שכליות, כ"כ הגר"א].

יעקב-אבינו אשר נקרא "איש תם" הוא הנחשב "בחיר שבאבות", כי אצל התם הנשמה נמצאת יותר בגלוי.

כשמדברים עם אדם שהוא קשוב לשמוע את הדברים ומעוניין לקבלם, ורק צריך להסביר לו איך וכיצד - אין טעם לומר לו דברים קשים כגידים. אדרבה, אומרים לו דברים רכים, דברים שנעים לשומעם, כי בין כה וכה, השומע מקבל את הדברים, ואף חפץ ומשתוקק להם. אבל שח"ו נפגשים עם אדם שמתגלה בו בחינת "יצר לב האדם רע מנעוריו", אדם שהוא קשה-עורף - כנגד קשה-עורף צריכים לדבר דברים הקשים כגידים. כדי לשבר את קשיות העורף, כדי לשבר את "יצר האדם רע מנעוריו", יש צורך בדברים קשים כגידים.

הגוף הוא קשה, אבל הנשמה הינה רכה, עדינה ושופעת. הנשמה מעצם טבעה מחפשת רק אלוקות, את הקב"ה, אין צורך ללחוץ אותה ולדבר אתה דברים קשים. כל דיבור של אמת, כל דיבור של תמימות - הנשמה מתענגת עליו, רוצה בו ומשתוקקת להתחבר אליו. אבל כשמדברים עם השכל האנושי [שהוא מחלקי הגוף] דברי תמימות, זהו הפך המהות של השכל, וממילא הוא מתנגד לדברים.

והרי הכלל הוא: "עם חסיד תתחסד עם גיבור תמים תתמם, עם נבר תתבר ועם עקש תתפל" (ש"ב כב, כו-כו). לכן, עם הנשמה, שהיא בחינת תמימות, הדרך להתעסק אתה היא תמימות. יש לדבר עימה בלשון נעימה,

לשון רכה, לשון תחנונים, "תחנונים ידבר רש" (משלי יח, כג). אבל עם השכל האנושי, שהוא מידת הערמוניות שקיבל האדם מעץ הדעת - איתו צריכים לדבר דברים קשים; דברי שכל עמוקים, או לשון מחודדת וכדו'.

כשאדם מדבר דברים של שכל אנושי - מצד מהותו של הדיבור, או מצד החיצוניות של הדיבור, כלומר דיבור מכח הגוף - את הגוף הוא יכול אולי לשבור עם דברים אלו, אבל לפנות אל הנשמה, לקרוא לה בשמה, ולעורר אותה מצד מהות עצמותה - זה הוא לא יצליח לעשות, כי הוא מדבר בשפה של גוף, ואותה רק הגוף שומע, לא הנשמה. נשמה שומעת שפה של נשמה. (בלבבי משכן אבנה, חלק ד)

"איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת, בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און וכו'" (תהלים צב, ז-ח). מיהו אותו "איש בער" עליו דיבר הפסוק?

בפשיטות נראה לנו, שהפסוק דיבר על איזה עם הארץ, שלא שנה ולא קרא, אבל אנחנו כביכול כולנו חכמים, כולנו נבונים.

אבל האמת היא, שכל אחד ואחד מאיתנו - מהקטן שבקטנים ועד הגדול שבגדולים ככל שיהיה, בכל הדורות כולן - צריך לדעת כי אף הוא נכלל בכלל ההגדרה של "איש בער לא ידע"!

המשל לדבר: אדם לומד עם ילד בן החמש את אותיות הא"ב. הוא שואל אותו שאלות, והילד יודע. כל שאלה שהוא שואל, הילד יודע ועונה מיד. כשנגמר המבחן, הרגשת הילד היא: "אה, כמה שאני יודע טוב!..."

אבל זהו מבט של ילד בן חמש! וכיצד מסתכל על כך אותו אדם גדול שלומד איתו? - נכון, הוא יודע את כל הא"ב עד ת', ואפילו קצת ניקוד, אבל מה כל זה ביחס לעומק החכמה המונחת בכל התורה כולה, בין בכמות בין באיכות?! הרי זה כמעט כלום!

אלקיד, אתה מוכרח להיות תמים. (ספר בלבי משכן אבנה, חלק ד)

גם אם יש צורך לפעמים להשתמש במידת הפקחות, היסוד חייב להיות ברור: עצמיות הנשמה, מצד מהותה, כפי שבראה הקב"ה, היא התמימות, וזוהי הנקודה הפנימית באמת של הנשמה, של הוויית האדם. כל שאר הדברים, כשהשימוש בהם נעשה בזמן הנכון ובצורך הנכון, אלו רק לבושים שאדם משתמש בהם. אבל עצם נשמת החיים חייבת להיות במהלך של "תמים תהיה עם ה' אלויד".

כפי שהזכרנו לעיל, ככל שאדם "תמים", הוא יותר "עם ה' אלויד", וככל שהוא רחוק מהתמימות, כך ח"ו להיפך. על מנת שאדם יוכל להשיג באמת קירבת ה' ושיהיה דבוק בקונו, הוא חייב להיות במהלך של "כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי" (ר"ה כו ע"ב), נפש ישרה בלי חספוסים.

הפסוק אומר: "אשר עשה האלקים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים" (קהלת ז, כט), מצד טבע היצירה, הקב"ה עשה את האדם "ישר" - יש בו ישרות, לא עורמה ופיקחות.

"קורח שפיקח היה מה ראה לשטות זו, עינו הטעות". הפקחות הולידה את החטא. אילו היתה בו תמימות וקבלת עול נביא ה' - משה רבינו, שהוא גדול מכל הדורות - לא היה מגיע לחטא בכזה חטא.

ככל שאדם לא זוכה, הוא נכלל ב"המה בקשו חשבונות רבים", והוא מתרחק מהישרות והתמימות. (ספר בלבי משכן אבנה, חלק ד)

כשאדם חי בתמימות עם הבורא, הנפש עסוקה ב"תמים תהיה עם ה' אלויד", וקשה לה לצאת לחשבונות הרבים. מי שחי בתוך החשבונות הרבים, נראה לו מה שמדברים כאן דברים 'בשמים'. הטעם שכך נראה לו הוא משום שהכניס את

אם באים לאדם ומבקשים ממנו להתיישב חצי שעה ולומר פרקי תהלים, מיד הוא חושב לעצמו: "נו נו, מה יצא מהתהלים שאומר?!... אלמד גמ' בעיון, בעומק, אחדש מערכות וכו'. אבל מהתהלים מה יצא לי? אומר בסה"כ כמה מילים, כמה פסוקים, ולא יישאר לי מהם בידי מאומה..."

היכן מונחת נקודת הטעות במחשבה כזו? הטעות נעוצה בכך שחושבים שההשכלה גבוהה יותר מהתמימות. אבל האמת היא, שהתמימות גבוהה לאין ערוך מענין ההשכלה!

ישנם אנשים שנראה להם שהתמימות היא מידה שאינה טובה. זהו המבט החיצוני, אבל באמת אין לך מידה טובה הימנה, ויעקב אבינו, שהוא בחיר האבות, נקרא "איש תם". כי כשתמימות מתדבקת באלופו של עולם, היא הופכת להיות אמת, ועי"ז נעשה דבק בקב"ה שחותמו אמת. תמימות שמנותקת מהבורא, היא אכן תמימות שאינה ראויה, אבל תמימות הנובעת מכח ההכרה שיש בורא עולם, ומכח ההכרה שאין בכח בן תמותה להשיג את בוראו - זוהי מידת האמת האמיתית שעל שמה נקראת התורה "תורת אמת"!

במקום להעמיד את שאיפת הנפש רק להשיג השכלות, להשיג חידודים, צריך גם למקד את השאיפה להיות יהודי תמים באמת: "תמים תהיה עם ה' אלויד" (דברים יח, יג) - תמימות מביאה לדביקות בהש"ת, עם מידת האמת.

כל זמן שעיקר השאיפה בנפש היא רק להשיג השכלות, ומרגישים ומאמינים שזוהי השלמות - עלולים לאבד את תכלית החיים!

"ואתם הדבקים בה' אלוידכם חיים כולכם היום" (דברים ד, ד) - החיים האמיתיים זו הדביקות בבורא העולם, והצורה היחידה להגיע לכך היא ע"י "תמים תהיה עם ה' אלויד" - אם רוצה אתה להיות עם ה'

אמיתם של דברים, שמצבנו הוא כזה, ואף יותר גרוע מזה. התורה היא רחבה מני ים. קוב"ה ואורייתא חד הוא, וכשם שהבורא יתברך הוא אין סוף ואין תכלית ואין ראשית, כן גם תורתו, וממילא אין אדם שיכול להשיג את כל התורה כולה - לא בכמות ולא באיכות. נמצא, שכל השגתנו בתורה היא בבחינה של טיפה מן הים, ולעולם הננו בבחינת "איש בער"!

לא די בשמיעת דברים אלו. צריך שהדברים ייכנסו לפנימיות הנפש. הבעיה היא, שבעומק הנפש אדם מרגיש שהוא חכם, שהוא מבין, שהוא יודע - כל אחד לפי מדרגתו, ולכן הנפש נותנת משקל למושכלות - להשגת השכל, להבנה ולתפיסה. שואלים שאלות וחושבים שהם הרים. אבל האמת שהכל "קליפת השום" (כלשון חז"ל) ביחס לעומק פנימיותה ועמקותה של התורה"ק.

אדם צריך להרגיש בפנימיות הנפש, שהחכמה שלו היא דל שבדלים, שהבינה שלו היא דל שבדלים, והדעת שלו היא דל שבדלים. ויקח זאת לא בצורה של שפלות, אלא בצורה של בניה, מתוך הבנה והכרה שזוהי התפקיד שהועיד לו הקב"ה בעולם, להיות מוגבל ובלתי מבין.

ודאי שצריך לעסוק בתורה, זוהי מצות עשה דאורייתא, אבל אל עסק התורה צריכה להתלוות תמיד תחושת הדלות והאפסיות, כלשון החזו"א: "ואיני בוש להודות שהאדם כולו שגיא". כשאדם לומד בצורה כזו, הוא אמנם לומד, אבל גם מרגיש כל הזמן בפנימיותו שהוא "איש בער"!

אם באמת יופנמו הדברים אל פנימיותה של הנפש, תתגלה הנקודה הפנימית יותר - נקודת התמימות שנמצאת בנפשו של האדם.

כל זמן שהנפש שקועה במחשבות של השכלות, והיא מרגישה ששם השלמות - האדם מונע מעצמו להיות תמים. (ספר בלבי משכן אבנה, חלק ד)

הקב"ה מביא לידי האיזון. אבל מי שהגיע מהעיון, שזו אכילת עץ הדעת - משם אי אפשר להגיע לתמימות הגמורה. זהו הפגם של הבריאה, שמחמתו צריכים כולנו למות, לקום בחזרה בתחיית המתים, לקבל חיות חדשה מהתמימות, ואז לחזור לדעת. זו הדעת דלעתיד לבא. מה שנאמר לעתיד לבא "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישעיהו יא, ט), אין זו הדעה שישנה כיום. הדעה כיום היא דעה שאינה באה מתמימות. לעתיד לבא שיהיו חיים חדשים ותחזור נקודת התמימות הראשונה, הדעת שתתחדש תהיה דעת מכח תמימות, וזו הדעת המתוקנת דלעתיד לבא. (מסילת ישרים עם ביאור בלבבי משכן אבנה, ב)

אברהם כנגד יסוד המים, יצחק כנגד יסוד האש ויעקב כנגד יסוד הרוח. יעקב שהוא יסוד הרוח - נקרא תמים, "איש תם". הרי שהגדרת חיבור בין בני אדם, שהוא כוחו של יעקב, הוא מכח התמימות. התמימות זו תפיסה של שלמות, לא תפיסה של חלק, ולכן התמים יכול להתחבר לכולם. הכח החיצוני להתחבר, הוא מצד יסוד הרוח. הכח הפנימי להתחבר, הוא מצד תפיסת התמימות, השלמות, תפיסת האחדות. אלו שתי תפיסות מהיכן האדם מתחבר: ישנם בני אדם שטמון בנפשם כח של חברות, מה שנקרא "חברותיים", זו תנועה של רוח. ויש בני אדם אחרים שכח החברות שלהם נובע מתמימותם, משלמותם. הם חשים את שורש הנשמה שהיא האחדות, ומכח כך מתחברים לזולת. (מסילת ישרים עם ביאור בלבבי משכן אבנה, ג)

רבותינו, תכלית הבריאה היתה שאדם הראשון יאכל גם מעץ החיים וגם מעץ הדעת, אבל שלא יקדים את עץ הדעת לעץ החיים, אלא החכמה "מאין תמצא", היא באה מהתמימות, ולכן קודם היה צריך לאכול מעץ החיים שזו התמימות, ולאחר מכן לאכול מעץ הדעת, כלומר שהדעת תבוא מהתמימות. אבל אם הדעת באה מהדעת - זוהי שלילה. אלו, אם כן, כוחות המשקל השורשיים בנפש האדם.

כאשר אדם זוכה להשיג את שני הכוחות הללו של התמימות והעיון, מוטלת עליו כל העת עבודה של משקל בנפש. אם יחדד את התמימות יתר על המדה, הרי שלא יעניין מספיק. אם יחדד את העיון יתר על הנדרש - יאבד את התמימות. פוק חזי, שבדרך כלל אצל בני אדם העולם מתחלק לשניים: מי שמעיין גדול הוא לא תמים, ומי שתמים בדרך כלל אינו מעיין גדול, כמו שהזכיר זאת הרמח"ל בתחילת ספרו. עבודת האדם היא, אפוא, לקנות את שני הכוחות הללו בנפשו - תמימות עם העיון, וכאן מגיעה נקודת המשקל האמיתית - המשקל בין העיון לתמימות.

כשיהיה את המשקל האמיתי של הדברים, שיהיו שקולים - אז יבואו שניהם, תהיה אחדות של התמימות והעיון, וזהו בעצם גילוי המשיח לעתיד לבא. "והיו לאחדים בידיך" - משיח בן דוד ומשיח בן יוסף. כאשר התמימות של יהודה עם העיון של יוסף יתחברו ויהיו שקולים - זו הגאולה העתידית.

מי שהולך באמת בתמים, כלומר הוא הגיע מנקודת התמימות לנקודת העיון - אותו

עצמו לתוך עוד חשבון ועוד חשבון, ואם הרחיק לכת יותר - גם כיוון את מעשיו לפי החשבונות. אבל הצורה הנכונה היא, שיותר משראו להשתדל עבור הפרנסה וכדומה ובשאר תחומי החיים, יותר ראוי להתבודד בזמן העיסוק בזה, ולעבוד לחזק את עצמו ב"תמים תהיה עם ה' אלקיך".

ודאי שצורת העבודה משתנה מאדם לאדם - כמה זמן להשתדל, וכמה זמן להתעסק בנושא הבטחון והתמימות - אבל אין צל של ספק, שמשקל הנפש חייב להיות בנקודת התמימות, ולא בהשתדלות. גוף האדם אולי עוד יכול לעסוק בהשתדלות, אבל הנפש, הכמיהה והרצון, צריך להיות מקושר אל הרבש"ע! (ספר בלבבי משכן אבנה, חלק ד)

שני כוחות שונים והפכיים זה מזה בנפש האדם. הראשון מוגדר בלשון הרמח"ל - תמימות המחשבה, והשני מוגדר בלשונו - עיון. אלו הם, כאמור, שני כוחות הפכיים מאד. עיון פירושו שאדם בודק, חוקר, מתבונן. תמימות עניינה שאדם אינו מתבונן, אינו חושב, אינו חוקר ואינו מעיין. זו הטהרה הפנימית שנמצאת בנפש האדם, משם מקור התמימות.

בלשון אחרת נקראים כוחות אלו בלשון רבותינו: סיני ועוקר הרים. השורש של סיני זו תמימות, השורש של עוקר הרים הוא העיון.

ויש שקוראים לכוחות הללו: עץ החיים ועץ הדעת. עץ החיים הוא עץ של תמימות, עץ הדעת הוא עץ של דעת. הקב"ה נתן שני עצים שורשיים: עץ החיים ועץ הדעת - תמימות מול עיון, וכמו שמבואר בדברי

יש לשלוח בקשה
לכתובת:
bilvavi231@gmail.com

לקבלת העלון השבועי
בדוא"ל
לפי סדר הפרשיות,

איך אפשר לחוש את האין סוף

שאלה:

איך אפשר לחוש את האין סוף?

תשובה:

אע"פ שאי אפשר להשיג את מהות האין סוף, וזאת בהכרח, מכיון שהאדם מגובל, ואין בלי מוגבל יכול להשיג את הבלתי מוגבל. מ"מ בלבו של האדם, יכול האדם לחוש את האין סוף בחוש גמור. וזאת מפני שכל מוגבל, באמת הינו חלק מן הבלתי מוגבל. ממש כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה. אלא שאנו משיגים רק את הבחנת המוגבלות שבו. אולם בלב, אדם יכול לחוש את הבלתי מוגבל, את האין סוף ממש שקיים ואינו משיג מהותו.

סוד מדינת גרמניה

שאלה:

האם הרב יכול להסביר מה קרה בגרמניה בשואה?

שאלה:

סוד השואה, מלשון השוואה, ע"י מדינת גרמניה. גרמניה גימ' רצח - י. כלומר, לרצוח בחינת י', בחינות יהודי. יש בחינת בחירה וידיעה במעשי האדם. וכן יש בחירה של הקב"ה, "אתה בחרתנו מכל העמים". ויש בחינה יותר עליונה, ידיעת השי"ת, ובוזה אין חילוק בין האומות, ומעין כקודם חטא אדה"ר. והוא בבחינת הארת אור אין סוף, ואין חילוק בין זה לזה (עיין בספר הזכרונות לרבי צדוק הכהן מלובלין).

ושורש השואה, בגילוי אור נורא, שאין חילוק בין יהודי לגוי. ולכך רצו לבטל את בחינת יהודי. וטעם שמתגלה אור זה בשעה שיהודי נמצא במצב שמצד היהודי שבו, אין לו תיקון, מתגלה אור עליון יותר, שנכלל היהודי בשורשו. וזה מיתתו, כלומר את היותו נבדל מן הגוי, ובמיתתו בטל יחודו, התכללות בשורש שלמעלה מבחינת יהודי, וכאשר מתגלה אור זה, בטל משם ישראל, אות י', ונעשה שר-אל מלשון שירה. וכשם שבקריעת ים סוף, היה בחינת שירה. אולם בקריעת ים סוף זה היה בחינת שירה של ישראל, וכאן הגילוי שירה יותר עליונה. וכשם שמצינו במתן התורה, שהקב"ה חזר על כל האומות, ולא קיבלוה, וכיון שחזר עליהם, מובן שבעומק הם שיכים לזה, אלא שבחיצוניות היה עיכוב. אולם בשורש העליון, אין חילוק בין ישראל לאומות.

בחינה זו, של גילוי שאין הבדל בין ישראל לאומות, מבטל את בחינת בכור שנתגלה במצרים, שיש חילוק בין בכורי ישראל לבכורי מצרים. וכן מבטל את הבחינה שמצינו בים, "הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז", מ"מ ניצלו ישראל. אולם בהתגלות שורש זה, נעלם ההבדל. בכדי שירד אור זה לעולם, ויפעל, מוכרח שיהיה צדיק ששיג השגה גמורה אור זה, והוא מורידו לעולם, וע"ז פועל אור זה בעולם.

וז"ש "כי לא יעשה ה' אלקים דבר כי אם גילה סודו לעבדיו הנבאים". אין כאן הענין גילוי חיצוני, אלא שהצדיק הוא הצינור שדרכו מתגלה בעולם אור החדש. וז"ש גילה, לשון גילוי, שהצדיק מוריד אור זה מהעלם לגילוי. וז"ש בענין סודם שאמר הקב"ה, "המכסה אני מאברהם אשר אני עשה". כל זה נאמר, רק לאחר שאברהם הוריד מעצמו בחינת כיסוי, בחינת ערלה, ועי"ז נעשה בחינת הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, וזה האור עצמו ענש לסודם.

* כלומר את היותו נבדל מן הגוי, ובמיתתו בטל יחודו.

עבודת ה' למעשה ביחס לשכינה

שאלה:

לפי זה מה שאדם אוהב וירא זה ממנו יתברך או מהשכינה?

תשובה:

כשמגיעים לעבודה עמוקה בלב, כשנכנסים לכאלה חשבונות, אז בעצם מאבדים את הפשיטות ואת הקשר הישיר מול הקדוש ברוך הוא. זה אותה שאלה שמקבילה, מה מכוונים בתפילה, האם לכוון בתפילה כפשוטו אליו יתברך שמו, או לז"א דאצילות, כדוגמה, וכן על זה הדרך. ובהגדרות מפולפלות. לאור אין סוף שמתלבש בתוך ז"א דאצילות. בהגדרה יותר פשוטה, בלי שום חשבון. כתינוק בן יומו. אתה יכול להגדיר איך האופן של הגילוי. האופן של הגילוי יכול להתלבש בכל מדרגה שהיא מתלבשת. אז יהיה ז"א דאצילות. אבל התפיסה למי אני פונה, אליו יתברך שמו כפשוטו, בלי שום חשבון. אם האדם מאבד את הנקודה הזו, זה בעצם אותה תפיסה שטחית שהספירות זה דבר כמציאות לעצמו, ואנחנו עוסקים רק באור אין סוף, ואור אין סוף זה לא הוא, אז אנחנו עוסקים רק באור אין סוף ועוסקים בספירות. בעצם בעצם בדקות זה מקצץ בנטיעות. הוא מאבד את הקשר הפשוט לקדוש ברוך הוא. לפעמים ככל שהאדם נכנס פנימה, ומתפלל לפי הכוונות, אז הוא עוד יותר ויותר מתנתק מהקדוש ברוך הוא. אז אם הוא יכול להכיל את שניהם בבת אחת, אשריו וטוב לו, זו מדרגתו. אבל כשהוא לא יכול להכיל את שניהם בבת אחת, אז הוא עסוק בלבוש המלך ולא עסוק במלך. והיסוד הזה חייב להיות ברור, זה לא משנה אם זה איש בעל מדע וחכמה מופלגת או אדם נעדר כמעט השכלה. הנקודה השווה שהיא הפשוטה וצריכה להיות שווה בכולם, הוא הקשר הפשוט ביותר אליו יתברך שמו. וזו הפנייה הפשוטה. מי שבעל מוחין גם יכול להלביש חלק מהדברים, כל אחד לפי שורשו ומה שהוא צריך לעשות ולפי מדרגתו. אבל הכל בנוי על הקשר הפשוט שעומד כמציאות ברורה. בלשון ר' חיים [מברסק] זה נקרא שיש עומד לפני המלך ויש פירוש המילות. שתי החלקים שמתגלים בשמונה עשרה. עומד לפני המלך זה הקשר הפשוט לקדוש ברוך הוא. פירוש המילות על מה זה מתלבש. אבל מי שתופס את הדבר בהלכשה וזה נעשה מחיצה בינו לבין הפשיטות, אז הוא מאבד את הקשר הפשוט. (ארכיון שו"ת בלבבי)

שולחן ערוך עם ביאור בלבבי משכן אבנה

סימן טו' - סעיף ג': טלית מצויצת כהלכתה שחלוקה לשתיים ובכל חלק יש בו שיעור להתעטף ונשאר לכל אחת ציצית אחת או שתיים, אין בו משום תעשה ולא מן העשוי.

בירור הלכה - סעיף ג'

והנה על מנת להבין את שורשי השיטות בסעיף זה, נקדים ונדון בגדר חיוב טלית בציצית, ונעמיד כמה צדדים.

א. הטלית חייבת בציצית, בתנאי שיש לה ד' כנפות, אולם מקום קיום החיוב אינו בכל הטלית כולה, אלא כנפות.

ב. אין הטלית כולה חייבת בציצית, אלא הכנפות חייבים וכל כנף וכנף מקום חיובי בכנף עצמו ונפטר בנותנו שם ציצית.

ג. החיוב בכנף כנ"ל אות ב', אולם כל ציצית המוטלת בכנף אינו פוטר רק את כנף זה אלא פוטר את כל הכנפות בתנאי שיש עוד ג' ציציות בג' כנפי הטלית.

והנה כתב הרשב"א (שו"ת, ח"א, סימן ריו, והובא בב"י על אתר) וז"ל, שאלת, טלית מצויצת כהלכתה, דחלוקה לשתיים, ובכל חלק יש בו שיעור להתעטף, ונשארו לכל חלק מהציציות אחת או שתיים, (האם) יש בהם משום תעשה ולא מן העשוי, מדתניא הביא כנף שיש בה ציצית ותפרה על הבגד, אפילו יש בכנף אמה על אמה פסולה, שנאמר ועשו להם ציצית, ולא מן העשוי, או אם נאמר דהתם דוקא משום דצורפה לאחרת ואין רצונו להתעטף באותו כנף לבדו, עכ"ל לשון השאלה בשו"ת הרשב"א.

ובביאור השאלה נאמרו כמה פירושים, עיין פמ"ג (משבצות זהב, ס"ק ג). וביאור אחד ביאר בפמ"ג (שם) וז"ל, ויראה דשאלתו היה, הואיל ונקרע הטלית, ונתחדש עתה שני כנפות חדשות שלא היו בה בעת עשיית ציצית ראשונים, עכ"ל. וביאור סברת השואל נראה שס"ל כצד ג' שנתבאר שכל ציצית בכל כנף פוטר את כל ד' כנפות, ואם בשעת הטלתו לא היה כנף זה, אלא נתחדש אח"כ, נמצא שזהו תעשה ולא מן העשוי, ודו"ק.

כתב הט"ז (ס"ק ג) וז"ל, ראיתי בדרכי משה שכתב (בסימן י, אות ב, ד"ה היה) וז"ל, טלית שיש בה ד' ציצית וחלקו לשנים, מותר לחזור ולחברו, ואין בזה משום תעשה ולא מן העשוי וכו', תשובת הרשב"א סימן רי"ז, עכ"ל (הדרכי משה). והיא תשובת הרשב"א שהביא הב"י. ותמהתי מאוד על הבנתו זאת ברשב"א, דהרשב"א לא נתכון אלא שלא נפסול הראשונים, אלא מתכשרים כשיעשה אח"כ עוד אחרים, כי אותן שהיו בחתיכה שנוטלה משם, נתבטלו מן הבגד, וה"ה טלית שנחלק לשנים, כל חלק מהם נתבטלו הציצית שבחלק השני ממנו, וא"כ האיך נימא שע"י התפירה יתחברו הציצית, ודאי ודאי הוה זה תעשה וכו', אלא שבזה שנחלק לשתיים, צריך להתיר הציצית של חלק אחד מהם, ואחר שיתפרם יחד הוי החלק שאין בו ציצית כמו תוספת על חלק הראשון שיש בו ציצית, דהרי יש בו חלק שראוי להתעטף, ואח"כ עושה ציצית מחדש בחלק השני שהוא תוספת לראשון, עכ"ל.

ונראה שהדרכי משה ס"ל שכל ציצית חיובו בכנף, וכל כנף פוטר רק את עצמו, ולכך אפשר לחבר אם נחלקה, כי כיון שכל ציצית פוטר עצמו אין כאן תעשה ולא מן העשוי. אולם הט"ז ס"ל שכל ציצית פוטרת כל הבגד, ולכך אם נחלק פוטר רק החלק שנשאר, ואם אח"כ חוזר ומחברו זהו תעשה ולא מן העשוי, ודו"ק. ויש סברא לומר שאין הציציות פוטרות, כי

נתחדש כאן כנף חדש שלא היה חייב בתחילה לצד שהחיוב הוא רק בכנפות

בירור הלכה - סעיף ג'

טלית שיש בה ד' ציציות וחלקו לשנים, לכתחילה ראוי לעשות ציצית חדשה לכל הכנפות.

פירוש על דרך הסוד - סעיף ג'

הנה שורש חליה של טלית, ולחצות טלית, אמרו (ב"מ, ב, ע"א) שנים אוחזים בטלית, זה אומר כולה שלי, וזה אומר כולה שלי, יחלקו. ואוקי לה שם (ז, א') באוחזין צכרכשתא, ופרש"י, צכרכשתא - צגדן שצנני ראשין, עכ"ל. ולחצורה ה"ה באוחזין צליותיו. ואזי חולקין, וכל אחד מקבל טלית עם צ' צליות בלעד. ונאמת שכן מפורש בשיטה מקובצת שם בשם ר' יונתן, וז"ל, דתפסי ליה צכרכשתא, פירוש צליות, שצראשי הטלית, עכ"ל. ועיין צר"י מלוניל עמנו שם (ב, ע"א, בדפי הרי"ף).

ועוד אמרו שם (ט, ע"א) טלית שהיא מונחת חליה על גבי קרקע וחליה ע"ג עמוד, וצא אחד והגזיה חליה מעל גבי קרקע, וצא אחר והגזיה חליה מעל גבי עמוד, הכי נמי דקמא קני וצתרא לא קני, צתמיה. ועיין תוס' שם. ועיין עוד כתובות (צט, ע"א) לגבי מכירת חלי טלית. ועיין פתחי תשובה (ח"מ, סימן שי, ס"ק א).

ושורש חלוקת טלית לשנים, כי יש טלית קטן לו"א, וטלית גדול לו"א, וטלית קטן הוא צחינת חלי טלית. ועיין גיטין (נט, ע"א) אמגונא ופלגא אמגונא, וצרש"י שם.

וצעור טלית קטן וגדול, כתב צצאר היטב (סימן טז, ס"ק א) וז"ל, ובספר פרי הארץ כתב בשם ספר דרך חכמה ששיעורו ג' ריבועי אמה באורך וחצי אמה בצורה, ושיעור טלית גדול הוא שיכסה ראשו ורצו צעטיפה, ויגיע עד החזה, עיי"ש, עכ"ל. ועד החזה הוא כשיעור חלי גופו של אדם. והרי שאף שיעור טלית גדול יש בו צחינת חלי, שמגיע עד מקום החזה - לבו, לפניו. ועיין כף החיים (שם).

עוד צחינה שהטלית היא חליה שחוצצת גופו של אדם, הוא מש"כ צמחצית השקל (או"ח, סימן צא, ס"ק ב) וז"ל, היה ישן ערום בטליתו צריך לחוץ בטליתו על וכו' ואז יקרא וכו' משמע דצחינת טלית הדבוק לגופו סגי שלא יהיה לבו (חזה - לב) רואה את הערוה, עכ"ל. ועיי"ה הטלית חוץ צין חלי גופו העליון, חזה ולמעלה, לחלקו התחתון, ודו"ק.

וצעור טלית חוצצת הקליפות מהכלים, כמ"ש הרש"ש (נהר שלום, דף כד, ע"ב) וז"ל, עיי"ה לבישת טלית קטן על צפרו, יכוין להפריד הקליפות מכלים דנה"י דפנימיות דחלוניות דיצירה וכו', ועיי"ה לבישת טלית גדול עליו יכוין להפריד הקליפות מכלים דנה"י דחלוניות דחלוניות דיצירה וגם מכלים דכחצ"ד חג"ת דחלוניות דחלוניות, עכ"ל.

ושורש חלוקת הטלית, הוא בקיפול המלבוש, כמבואר בתורת מהר"י סרוג. ועיין לקמן סימן שט"ו לגבי טלית כפולה שפולין אותה על מוט, דהיינו שחליה תלויה על המוט מכאן וחליה מכאן, עיי"ש

ונתבאר לעיל (סעיף א) שקוד קשירת הצליות הוא צקוד כתר, קשירה - התרה, כללות ההפכים. ומקום הקשירה צנף, שהיא צחינת מלכות, שהיא כונפת וקושרת הצגד כנ"ל. ועיי"ה הקשירה של הצליות מאיר צה אור הכתר, צקוד כתר מלכות.

שֶׁר פִּרְצוּפִי זֹ"ן דְּרוֹשׁ ד'

אולם עיין בש"ש ז"ל, "פירוש דהלב נעשה מכח קיבוץ האורות היוצאים מאו"א הנקראים שניהם אימא, בינה דכללות האצילות, וגם עטרת היסוד דאימא הנקרא מלכות דאימא הוא בת"ת דז"א כנז"ל בפ"ב, והשתא נמצא שהלב הוא בת"ת דז"א, והוא סוד בינה, והוא מלכות דבינה". והיינו דבחינה המלכות קאי על הבינה עצמה, עטרת היסוד דאימא, ולא על רחל.

ונחמד, הנה הלב נמצא בצד שמאל והריאה נמצא בצד ימין, ולא מבואר כאן בדברי הרב מדוע הלב נמצא בצד שמאל, הרי עטרת יסוד דאימא הוא קו האמצע. והביאור הפשוט הוא כי הלב נעשה ע"י בחינת קו האמצע, והמלכות היא קו האמצע הנוטה לשמאל, נמצא שבין מצד רחל ובין מצד מלכות דאימא שהיא עטרת היסוד שלה, הוא בחינת קו אמצע שהוא נוטה לשמאל.

אמנם תחלת ענינו כי הלא נודע שכל האברים ראשים וחשובים הם בסוד הי"ס כנודע, אך הלב לא מצינו לו שום כינוי בשום ספירה כנודע: כי על אף שמצינו בפתח אליהו 'בינה ובה הלב מבין', אך אין הכוונה על ספירת הבינה, כי ספירת הבינה היא במוח.

כי הראש הם ג' ר, והזרועות והגוף הם ג' אמצעיות, והרגלים והיסוד הם ג' ת, ואמנם מצינו שהלב בו חיות האדם תלוי: וא"כ נמצא שהארת הלב היא הארה פרטית ואין בה יחס להי"ס, אולם הרי לא כל הרמ"ח אברים הם כנגד ספירה בפני עצמה אלא כל הרמ"ח הם ענפים של הספירות, א"כ נמצא שגם בלב הוא הארה של ענף של ספירה, אך אינו מסתבר לומר שאין ללב שייכות לספירה בפני עצמו, כי הרי מצינו שהלב בו חיות האדם תלוי, א"כ היאך הארת הלב יקרא רק ענף של ספירה, ויבואר להלן.

והענין כי הנה הנה"י דאבא מתלבשים תוך נה"י אמא וכולם מתלבשים תוך ז"א, ואמנם עד מקום החזה עד שם כל האורות סתומים הם, ושם בחזה מתגלין כנודע: נמצא שהתגלות הלב אינו עצם ההארה אלא התגלות ההארה, הארה דיסוד דאימא.

לפי זה, יש כאן שורש ברור לבאר מדוע פעמים הלב גלוי ופעמים הוא חסום. כשהלב חסום הוא שורש עטרת יסוד דאימא שעדיין מת' לבש בת"ת דז"א שאזי אינו גלוי ללא לבוש, אולם משם ואילך אורות עטרת יסוד אימא מתפשטים בגלוי ללא לבוש כלל כנ"ל בפ"ג. נמצא שבמקום שהלב עצמו שם מסתים התלבשות עטרת יסוד אימא ושם מתגלה אורותיה בלתי לבוש, והוא השורש ללב סתום וללב פתוח, והבן.

ואולם מה שיש בני אדם שהלב שלהם יותר גלוי ויש אחרים שהלב יותר סתום, והיינו כי מי שורשו ביסוד דאבא אזי הלב שלו סתום יותר כי מתלבשים אורות יסוד אבא בלבוש, ואינו גלוי, ואזי אין גי' לוי בלב, משא"כ מי ששורשו יותר ביסוד אימא אזי הלב שלו גלוי. ולכן אצל הנשים הלב בדרך כלל הוא פתוח יותר, ואצל הזכרים הלב סתום יותר.

ואמנם ההפגעה והארה הראשונה שיוצאים אלו האורות בכח במרוצה מתוך היסוד דאמא, אשר תחלה היו שם צרים ונוגשים ודחוקים: עיין בש"ש שהביא משער ההקדמות שכתב שהם 'מלובשים וצרים וד'

ענין הלב של אדם דז"א מה ענינו: הפרק הזה הוא יסודי בענין מדר' גת הלב, וכלשונות חז"ל, 'רחמנא ליבא בעי', 'הכל תלוי בלב', ועוד לשונות הרבה בדברי רז"ל. וודאי שהוא עיקר העבודה או חלק גדול מן העבודה, ולהלן נבין מהו שורש מציאות הלב, ונשתדל לפי העת והזמן להסביר את שורשי העבודה השייכים ללב, ואחרי הבנת השורשים של החכמה נבין את שורשי העבודה.

דע כי הלא נודע כי לב מבין, ונודע שהוא סוד בינה, ובמ"א מצינו שהוא הת"ת, ובמ"א מצינו שהוא במלכות, והכל א': לב מבין' הוא אחד הלב שונות המובא בחז"ל. והוא סוד בינה וכלשון הפתח אליהו 'בינה ובה הלב מבין'. וצריך הבנה מה השייכות של הבינה ללב, דהרי עיקר מקום הבינה הוא במוח, שהוא מוח שמאל, ואולם בינה דא"א ירדה לגרון, אך עדיין צריך להבין את השייכות של הבינה ללב בז"א.

ועיין ביפ"ש שנתקשה בכך, וביאר דאפשר שהכוונה על ישו"ת שהם בינה דכללות דכיון דבא בחינת ישו"ת בת"ת, אך כתב דאינו שווה לי דמהרה"ו מיירי בד' מוחין דא"א דייקא.

ועיין בשפ"א דביאר דלא קאי על בינה דז"א אלא על בינה דכללות שהיא אימא, שהיסוד שלה נשלם בחזה, ומתגלים אורות החו"ג שם, ונעשה בחינת הלב דז"א מכח אורות אלו, ומאחורי החזה דז"א שם יוצאות הנוק, וא"כ לפי זה כינוי לב שייך שפיר בבינה, ובת"ת ובמלכות.

ועיין עוד בהגו"ב שהביא מספר אמת ליעקב, "לא ידעתי כיצד הוא הכל אחד, ואיך יתקיימו ג' כתובים הללו, ונעל"ד דאפשר לומר והוא דנודע דהלב הוא משכן לרוח שהוא ז"א, והוא ת"ת, הרי שהלב הוא בת"ת".

והיינו כי סוף שליש ראשון של הת"ת שם נמצא מקום הלב, ואע"פ שהרוח הגשמי נמצא בריאה, מ"מ הרוח שבסוד נר"ן משכנו בלב, דכנודע הנפש בכבד והרוח בלב והנשמה במוח.

ועוד כתב, "וגם כתב רבינו דהלב נעשה מכח קיבוץ האורות דנה"י דאימא שמתקבצים בחזה, מזה נעשה הלב, הרי שהלב הוא בבינה".

והיינו שנתבאר שיסוד דאימא מתלבש עד מקום כתפין דז"א, וע' טרת היסוד מתפשט עד סוף שליש ראשון דת"ת, שם מקום הלב, שמשם ולמטה אין כיסוי לאורות דיסוד אימא, ולכן האורות הם גלויים, ולכן נעשה שם הלב. נמצא שהבינה המתגלה כאן היינו יסוד דאימא שהיא בינה דכללות שהאורות שלה גלויים שם. ונמצא שאין הכוונה לבינה דז"א אלא מה שהוא יסוד דבינה, והוא המתבאר בדב' רי השפ"א והיפ"ש, והבן.

ועוד כתב בהגו"ב "וגם כבר נודע דהמלכות נוקבא דז"א מקום עמיד' תה הוא בחזה דז"א, הרי שהלב הוא במלכות, באופן דהא והא איתא וכו'".

והיינו מצד נוק' דז"א שהיא במקום החזה דז"א, לכן מקום הלב הוא במלכות, ואמנם הוא מאחורי, דכנודע שרחל יוצאת מאחורי הת"ת במקום שליש ראשון דת"ת. לפי זה מה שהמלכות שייכת למדרגת הלב הוא מצד אחוריים של הלב.

^א עיקר העבודה היא פנימיות וגם אם אדם עובד בחיצוניות להגיע לפנימי, צריך לדעת שעיקר העבודה היא פנימיות, ואם לא יזכור זאת, גם כשהוא יצליח ע"י עבודה חיצונית להגיע לפנימיות, הוא עולו לא לתפוס שהעיקר היא עבודת הפנימיות מרוב השקעתו בעבודה החיצונית, והבן.
^ב קהלת רבה, פרשה ז', ועוד.

^ג להלן יבואר כי סיבת הדבר שהלב בצד שמאל, הוא מחמת מקום יצה"ר בסוד 'כי יצר לב האדם רע מנעוריו', שהוא כח יצר רע הנמצא בחלל השמאלי, ולכן הלב נוטה יותר לשמאל.

^ד ועיין בכתבי רבי משה דוד וואלי שביאר את ההבדל בין צורת הלימוד הספרדי והאשכנזי, שהלימוד הספרדי שורשו בחכמה ולכן הוא יותר פשוט, והלימוד האשכנזי שורשו בבינה, ולכן צורת הלימוד יותר מפולפלת, ואמנם הוא דיבר ביחס למוחין אך היינו הך בערכין ביחס ללב, אולם נעשה שם היפוך בין הלב למוח, שהספרדים שבמוחין הם שקטים יותר, אזי הרגשות הלב סוערות יותר, לעומת האשכנזים שהמוחין סוערים מחמת הפלפול הרגשות שקטים, כי הם מפלפלים בהרגשות שלהם ולא נותנים להם דרוך. ואולם התבאר שמי ששורשו ביסוד אבא הוא יותר סתום בליבו, ואע"פ שאבא הוא חכמה, ואימא היא בינה, אך הוא מחמת סוד ההחלפות ב"ן דמ"ה עם מ"ה דב"ן כנודע.

^ה מאידך יסוד דאבא יורד ומתלבש משא"כ מאימא היא רק הארה של היסוד, וא"כ בנעלמות יש יותר אור מצד אבא, והיינו כי לעולם בזכר יש יותר אור, בסוד זכר, זך-אור.

בלב היא רק התפשטות הארת המוחין. אך מאידך 'המוחין' שבלב הם פנימיים, משא"כ המוחין שבג"ר הם מוחין מקיפין, נמצא לפי זה שהמוחין המתגלים בלב הם בהשגה של פנימיים, ומצד כך יש יתרון של המוחין על הלב ויתרון של הלב על המוח. ומוחין שבמוח הם השכלה, ומוחין שבלב הם הכרה.

והוא שורש סוד המחלוקת בין דוד המלך שלמה המלך היכן עיקר החכמה מונחת, האם במוח או בלב, בבחינת 'ליבי ראה הרבה חכמה', ואלו ואלו דברי אלה"ם חיים, והיינו כי מצד גודל ההארה הארת המוחין היא גדולה מהארה הלב, אולם מצד השגת האדם השגת הלב היא גדולה מהשגת המוחין, והבן.

והוא המבואר בלשון הרב, "ושם נרשמים האורות דא"א כולם כאחד אור נפלא וחזק מאד", והיינו דאבא ואימא יחד, והיינו בבחינת 'הכרת הלב', אך בבחינת הרגשות הלב שמאירין באור נמרץ, היינו רק גילוי של מוחין דאימא שמתגלים בלב. והיינו דמחמת שהיא בעי קר הארת אימא לכן ההרגשות הם גדולים, משא"כ בבחינת הכרת הלב שהם מהארת המוחין דא"א כולם כאחד, והיינו מצד תוספת הארת אבא בלב נעשה גילוי של בחינת ההכרה שהיא בחינת מוחין בחינת 'חכמה', אבא. ומיד יתבאר עוד נקודה יסודית מאד.

נמצא כי קיבוץ אותן האורות במקום יציאתן הראשונה שהוא בחזה, אותו הקיבוץ המתרחש שם נעשה בחי' הלב: והיינו דהארת הלב הוא קיבוץ של אורות, וכמבואר ברמב"ם שהמלך הוא לב העם, כלומר הלב אינו ספירה גמורה, כפי שכתב הרב לעיל, "אך הלב לא מצינו לו שום כינוי בשום ספירה", כלומר הלב אינו ספירה לעצמו אלא הוא קיבוץ של האורות כולן.

ואין בו איברים ועצמות, כי אינו רק דבר רוחני מאד כמו המוחין, וז"ס הלב, אמנם קריאתו בשם זה הוא כפי חשבון האורות המתקבצין שם והם האורות דא"א שהם ל"ב אורות: והיינו שהלב הוא ל"ב נתיבות פליאות חכמה, והיינו כי השורש מתגלה ב'פליאות' חכמה שהוא הכתר, ויורדים ה"ל"ב אורות ומתפשטים עד הלב.

וכפי שהוזכר, שיש יתרון למוחין על הלב ויתרון ללב על המוחין, מעתה נחיד שיש יתרון ללב על המוח מצד שהלב הוא רוחני מאד כמו המוחין, ונמצא לפ"ז שיש בלב גם בחינת מוחין שהוא בחינת ההכרה כנ"ל, וגם בחינת לב עצמו, שהם גילוי כל ההרגשות, כי גילוי ההרגשות אין במוחין.

והיינו כי הלב מצד חיצוניותו הם ההרגשות שיוצאין במרוצה גדול מאוד, ההרגשות המתפרצים, ומאידך מאירים אורות דא"א באור נפלא, והיינו מצד המוחין המתפשטים בפנימיות הלב. אולם השתא מתחדד שהמוחין מאירים כולם כאחד, כלומר במוחין עצמן מאירים במוח ימין מוחין דאבא ובמוח שמאל מאירים מוחין דאימא, ובדעת יש בהם צירוף, אולם כאן בלב הוא קיבוץ של כל המוחין יחד, כלומר מר מתגלה בלב בחינת מוחין דא"א בבת אחת, נמצא כפי שביארנו שבחינת קיבוץ זה אינו גילוי של ההרגשות סוערות שבאים משורש ההפגעה הראשונה אלא מהתפשטות המוחין ומקיבוץ האורות דא"א כולם כאחד, והוא יתרון המוחין המתגלים בלב לעומת המוחין המתגלים במוח, והבן.

מעתה נבאר עומק הנקודה שהלב אינו מחשבון הי"ס, והיינו כי אינו ספירה לעצמו אלא הוא קיבוץ של אורות, אולם בהגדרה עמוקה יותר, כלשון המדרש ושכנתי בתוכם, בתוכם דייקא, בתוך כל אחד ואחד, היינו כי בלב שוכן הקב"ה, כלומר הלב אינו ספירה כי הוא מעין דמיעין בחינה שלמעלה מ"ס, הוא מקום השראת השכינה דב' חינת אור א"ס, ולכן הוא מקבץ את כל האורות יחד בסוד מעין דמיעין אור א"ס שכולל את כל האורות כולם, בבחינת הקב"ה הוא לבם של ישראל בסוד 'תכין לבם תקשיב אזנך', ועל זה אמרו 'נודע בשערים בעלה', כל חד לפום מה דמשער בליביה.

והיינו שאינו דומה קיבוץ שבלב לקיבוץ האורות שביסוד, שהם

חוקים, וכתב "ולא ידעתי לפרש שינויהם כאן ושם, ויש שרצו לומר מילות רודפות, ולא ערב צמאוי בזה, דבכונת מכונת כתבם רבינו כל הלשונות".

אמנם הם ג' בחינות, 'צרים' היינו שהיו מצומצמים שם, 'נוגשים' היינו שהיו מתנגדים זה לזה, ו'דחוקים' היינו שמתאחדים.

והיינו כי יש פעמים שהאדם מרגיש צמצום בלב, והיינו צרות הלב, והוא מה שאמרו חז"ל שעניי אישה צרה באורחים, הוא בחינת צמ' צום, מחמת צמצום המזונות. ומאידך הוא לב פתוח, והיינו שהוא לב שנותן ומשפיע.

'נוגשים', היינו שהם ב' כוחות שמתנגדים זה לזה, והיינו כי ביסוד דאימא יורדים החסדים והגבורות, ומכאן מתגלה מציאות שניו גדים זה לזה. וההתפשטות של זה הוא יצ"ט ויצה"ר שיש בליבו של אדם, יצ"ט בחלל הימני ויצה"ר בחלל השמאלי, והם כל הזמן נוגשים זה את זה, והיינו כי החסדים הם שורש ליצ"ט, והגבורות הם שורש ליצה"ר.

'דחוקים', יש בזה ב' בחינות, יש אופן שאחד דוחק את השני, והוא כמו 'נוגשים', ויש אופן שהם כולם דחוקים זה עם זה באותו מקום, והיינו שאזי נעשים אחד, כי 'דחק' הוא מלשון 'חד', דהיינו שמתאחד דים מחמת הדחיקה. וכדוגמה בעלמא כשרוצים לצאת מאיזה מקום אזי אחד דוחק את השני כדי שהוא יצא ראשון והשני ישרא בפנים, לעומת כך כאשר רוצים להיכנס באותו מקום להתקיים, אזי הם דחור קים זה לצד זה.

ובעומק כשזה מתגלה במדרגת ליבו של האדם, בחינת דחוקים בת' פיסה הפנימיים שהם נעשים אחד, הוא בחינת מקום הלב בחינת 'יחד לב', בחינת 'ויגל את האבן' והיינו שהאדם מקבץ בנקודה את כל כוחותיו, הוא ייחוד שנמצא בלב, והיינו שבמקום הלב האדם דוחק ומקבץ את כל כוחותיו לנקודה אחת.

והיינו שכאשר האדם אינו דוחק את כוחותיו לנקודה אחת, אזי הוא מתאווה לנקודות רבות, וחושק בריבוי גדול של דברים, ומשתנים לפי העת והזמן, ואזי הרצון שגובר הוא גובר על הרצונות האחרים, וזהו 'נוגשים', אולם כאשר הוא דוחק את כל כוחותיו לנקודה אחת פני מית, אזי רצונו וחשקו מבורר לנקודה אחת, וכל רצונותיו מכוונים ומקובצים יחד לנקודה אחת.¹

ועתה שיוצאים בהפגעה ראשונה מאירין באור נמרץ וגדול מאד שם תיכף בצאתן, ועושין שם רושם גדול מאד, ושם נרשמים האורות דא"א כולם כאחד אור נפלא וחזק מאד, וקרוב אל מעלת האור שה' ניהו במוחין, אך ודאי שהוא יותר קטן ממנו במעלה, וזאת הארה נקרא לב האדם, לכן המוח האדם הוא עיקר, האדם והלב שני לו כנודע: כפי שהוזכר בפרק זה מונח בו יסודות רחבים ועמוקים, ונבאר חלק מן הדברים שישים הקב"ה בפניו.

יש ב' הגדרות יסודיות ללב, יש את הכרת הלב, ויש את הרגשת הלב, אצל רוב בני אדם מוכר אצלם הרגשות הלב אך הכרת הלב הוא פחות מוכר אצל רוב בני אדם. והיינו כי הרגשות שבלב ע"ד כלל הם הרגשות סוערות, וכמובן שיש בזה מדרגות רבות המשתנות לפי יסודות האדם העיקריים, והעת והזמן. והכרת הלב הוא כדוגמת בדיקת הסכין לחוש אם יש בו פגם וזהו 'אבנתא דליבא'.

מעתה נבאר את ב' הגדרות אלו בדברי הרב "שבהפגעה ראשונה מאירין באור נמרץ וגדול מאד", הוא השורש של הרגשות הלב, שהם סוערות, בימינו זה נקרא 'רגשות מתפרצים', והיינו כי האור היה עד השתא בסיתום ובדחוק, ולכן יוצאין ומאירין בחוזק מחמת כן.

מעתה מה שמבאר בהמשך לשונו, "ועושין שם רושם גדול מאד", "אור נפלא וחזק מאד", "וקרוב אל מעלת האור שהניחו המוחין", זו הגדרת 'הכרת הלב', כלומר זו מדרגה ששייכת לחכמת לב, היא קרוי בה למדרגת מוחין.

ואולם מציין הרב שודאי שהוא יותר קטן ממעלת המוחין, והיינו כי

¹ גילוי לב בשר שיתגלה כשהמשיח יבוא, היינו כי הבשר ביסודו הוא דבר רך, כלומר אין בו בחינת התנגדות, כלב אבן שיש בו קושי וכח מתנגד.

² בדרך כלל הם יסוד האש והרוח ובעיקר יסוד האש.

³ סוד רחל הוא הכרת הלב, אך גם לאה אע"פ שהיא במקום המוחין מ"מ יש בה הכרת הלב בבחינת גילוי אור א"ס שבלב בחינת א', בחינת אלופו של עולם. בחינת 'נודע בשערים בעלה', כל חד לפום מה דמשער בליביה.

⁴ אולם יש גם ל"ב שיניים, אך לא נאריך כאן בכל היקף הענין של ה"ל"ב.

פִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה וְדָבָר ה' מִירוּשָׁלַם

מִיָּם הָיָא בִּפְנִים וְאִינוּ מֵאִיר לַחוּץ, אֲלֵא הָאֲחוּרִיִּים הָעוֹמְדִים מִבְּחוּץ כִּלְפֵי גּוּפֵא דְז"א כְּנוּדָע וְהוּא פְּשוּט. וְהִנֵּה הָאֲחוּרִיִּים שֶׁל אָבָא הֵם קפ"ד, וְהָאֲחוּרִיִּים שֶׁל אִמָּא הֵם קס"ו, וְהִנֵּה בְּב' אֲחוּרִיִּים יֵשׁ ל"ב אוֹתוֹת בְּאוֹתוֹת הַמִּלּוֹי לְבָדֵם, כֹּה ו"ד ודי"ו ודי"ו. ה' ו"ד ודי"ו ודי"ו ודי"ו וזהו סוד לב (ו"ו אוֹתוֹת שֶׁל ע"ב ו"ו אוֹתוֹת שֶׁל ס"ג רַק אוֹתוֹת דְּאֲחוּרִיִּים): הַבְּחִנָּה זֶה שֶׁהֵרֵב מִבְּאֵר, הוּא גִילּוֹי שֶׁל הַמוֹחִין בִּלְבָב הָאָדָם, וּמִבְּאֵר שֶׁגִילּוֹי הַמוֹחִין דָּאו"א בְּז"א הֵינּוּ אֲחוּרִיִּים דָּאו"א, שֶׁאֲחוּרִיִּים דָּאבָא קפ"ד וְדִאִמָּא קס"ו.

כְּנוּדָע צוֹרֵת אוֹת א', יֵשׁ בִּה כְּמֵה הַבְּחִנּוֹת, אַחַת הַצּוּרוֹת הַיְסוּדוֹת הוּא י"ו וי"ו, שֶׁהוּא הָאֲמִצְעִי הוּא ב' וי"ו וי' לְמַעְלָה וי' לְמַטָּה, וְהוּא גִימַט' ל"ב. וְאִמָּנָם הֵם י"ו דָּאבָא שֶׁהוּא ע"ב וי"ו דִּאִמָּא שֶׁהִיא ס"ג, אֲךָ הוּא סוּד אוֹת א', כְּלוּמֵר הוּא עוֹמֵק גִּילּוֹי שֶׁל שׁוֹרֵשׁ אוֹר א"ס, בְּחִינַת א', אַחַד, אֲלוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, לְמַעְלָה מִמְּדֻרְגַּת הַסְּפִירוֹת.

נִקּוּדָה נוֹסֶפֶת, הוּא הַמְּבוּאָר שֶׁכַּח הָאִשָּׁה בְּהַכְרַת הַבוּרָא הוּא יוֹתֵר מִן הָאִישׁ, וּבִיאוּר שׁוֹרֵשׁ הָעֵנִין הוּא הַמְּבוּאָר כָּאן, וְהוּא דְּכָפִי שֶׁהִתְּבָרַךְ בְּאֵר שֵׁשׁ ג' מִדְּרָגוֹת בְּגִילּוֹי הֵלֶב, בְּחִינַת הַמִּידוֹת שֶׁהֵם הָרִגְשׁוֹת הֵלֶב, הָאֵרֶת הַמוֹחִין בְּחִינַת חֲכָמַת לֵב, וְהַכְרַת פְּנִים הֵלֶב שֶׁהוּא הַכְרַת אוֹר א"ס בִּלְבּוֹ שֶׁל הָאָדָם. וְהִנֵּה מִחַד הָאִשָּׁה יוֹתֵר קְרוּבָה לְהַכְרַת הַבוּרָא מֵאִשֶּׁר הָאִישׁ, אֲךָ מֵאִידֵךְ הִיא יוֹתֵר רַחוּקָה.

כְּלוּמֵר מִחַד הִיא יוֹתֵר רַחוּקָה כִּי שׁוֹרֵשׁ גִּילּוֹי הָרִגְשׁוֹת שֶׁבִּלְבָב, שְׂבָאִים מִשׁוֹרֵשׁ מוֹחִין דִּאִמָּא, שֶׁמִּתְגַּלִּים בְּמִרְצָה בִּלְיָבוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּמִקּוֹם הַמִּידוֹת, וְכַלל שֶׁהָאָדָם רֹעֵשׁ יוֹתֵר, הוּא יוֹתֵר רַחוּק מִן הַבוּרָא, כִּי גִי לוי אוֹר א"ס הוּא בְּהַשְׁקָטָה, שֶׁהוּא שֶׁקֵּט מוֹחֵלֵט, כְּכַתוּב לֹא בְּרוּחַ ה' וְלֹא בְּרֵעַשׁ ה' אֲלֵא בְּקוֹל דְּמָמָה דְּקָה⁷, אִוְלָם אֲצֵל אִשָּׁה הַמוֹחִין הֵם יוֹתֵר קִטְנִים, מִצֵּד שֶׁדַּעְתָּה קֵלָה, וְלִכְּנָן הִיא יוֹתֵר קְרוּבָה לְבַחֲבִינַת גִּילּוֹי אוֹר א"ס שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַמוֹחִין, וְלִכְּנָן מִקּוֹם זֶה הוּא יוֹתֵר קְרוּב אֲצֵל הָאִשָּׁה מֵאִשֶּׁר לֵאשׁ, מֵאִידֵךְ הָאִישׁ הוּא פָּחוּת רֹעֵשׁ בְּרִגְשׁוֹתָיו, וְאִזִּי כַּח הַהִרְגָּשׁוֹת חֲלֵשׁ יוֹתֵר, אֲךָ מֵאִידֵךְ הַבְּחִינָה הֵב' שֶׁבִּלְבָב שֶׁהוּא גִילּוֹי הַמוֹחִין שֶׁבִּלְבָב בְּבַחֲבִינַת חֲכָמַת לֵב הוּא גִלּוֹי אֲצֵל הָאִישׁ יוֹתֵר, וְלִכְּנָן הוּא מַעֲלִים אֶת מִצִּיּוֹת הַהִשְׁקָטָה לְמַעַן יוֹכֵל לְבֹקֵעַ לְתוֹךְ לְבָבוֹ. נִמְצָא יִתְרוֹן בְּאִישׁ עַל פְּנֵי הָאִשָּׁה בְּגִילּוֹי הַמוֹחִין שֶׁבִּלְבָב, וְיִתְרוֹן הָאִשָּׁה עַל פְּנֵי הָאִישׁ בְּגִילּוֹי אוֹר א"ס שֶׁבִּפְנִים הֵלֶב.

בְּרִש"ש מְבוּאָר אֶת עֵנִין רַעוּתָא דְּלִיבָא לְפִי מִדְּרָגוֹת נִרְנַח⁸, וְנִמָּ צֵא שֵׁשׁ בִּה הַבְּחִנָּה תַּחְתּוֹנָה בְּמִקּוֹם הָרִגְשׁוֹת הֵלֶב, וְיֵשׁ בִּה הַבְּחִנָּה בְּכָל מִדְּרָגָה וּמִדְּרָגָה, עַד רַעוּתָא דְּלִיבָא דִּהִיחִידָה שֶׁהוּא גִילּוֹי שֶׁל שְׂמַחָה, שֶׁהוּא גִילּוֹי אוֹר א"ס שֶׁהוּזָכַר. וּבְדִקּוֹת רַעוּתָא דְּלִיבָא הֵינּוּ מֵה שֶׁהָאָדָם מַגִּיעַ לְהַכְרַת הֵלֶב בְּבַחֲבִינַת רַעוּתָה, שֶׁהוּא נִדְּבֵק לְבוּרָא יִתְב"ש, וּמִתְגַּלֵּה שֶׁם שְׂמַחָה, חֲדָא מִצֵּד ש'שְׂמַחָה' אוֹתוֹת 'חֲמִשָּׁה' וְהֵינּוּ ה' בְּחִינּוֹת נִרְנַח⁹, וְהִיחִידָה שֶׁהִיא הַמִּדְּרָגָה הַחֲמִישִׁית מִתַּתָּא לְעִילָא, וְעוֹד כִּי שְׂמַחָה הֵינּוּ בְּחִינַת שְׂמַח בַּחֲלֻקָּה, כְּלוּמֵר הוּא בְּתִּי מִיִּסָּה שֵׁשׁ לוֹ אֶת כָּל מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ, וְהֵינּוּ כִּי שְׂמַחָה הִיא תְּפִיסָה שֶׁל שְׂלִימוֹת, הוּא חֵג הַסּוּכוֹת שֶׁנֶּאֱמָר בּוֹ וּשְׂמַחַת בַּחֲגֵךְ שֶׁאִזִּי וְאִסְפַּת בְּחִינָה שֵׁשׁ לוֹ כָּל מֵה שְׂצִירְךָ, וְאוֹלָם בְּחִינַת שְׂמַח בַּחֲלֻקָּה תַּחְתּוֹנָה הוּא שֶׁהוּא שְׂמַח כִּי הוּא מֵאִמִּין שֶׁהַבוּרָא נוֹתֵן לוֹ כָּל מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ, אֲךָ לְמַעְלָה בְּבַחֲבִינַת הִיחִידָה הוּא חִיבוּר לְשְׂלִימוֹת הַשְּׂלִימָה, וְלִכְּנָן כֹּאשֶׁר הוּא דְּבֵק בְּרַעוּתָא דְּלִיבָא דִּיחִידָה אִזִּי הוּא דְּבֵק בְּבוּרָא שֶׁהוּא שְׁלֵם בְּכָל הַשְּׂלִימוֹת אִזִּי הוּא שׁוֹרֵשׁ הַשְּׂמַחָה שֶׁהוּזָכַר בְּרִש"ש, וְהִנֵּה.

הֵה"ח וְהֵה"ג כְּנוּדָע, אֲלֵא כָּאן בִּלְבָב הוּא קִיבוּץ שֶׁל הַהִרְגָּשׁוֹת וְקִיבוּץ שֶׁל הַהַכְרָה, וְקִיבוּץ שֶׁל כָּל הַמוֹחִין בְּבַת אַחַת, וְלִכְּנָן אִינוּ גַּם בְּבַחֲבִינַת סְפִירָה שֶׁמִּקְבֵּץ אֶת כָּל הַסְּפִירוֹת כִּהְיִסּוּד, אֲלֵא הוּא בְּחִינַת שְׂלֵמָה מִן הַסְּפִירוֹת.

וְהֵינּוּ שֵׁשׁ בְּחִינַת י"ס סְפִירוֹת, וְשׁוֹרֵשׁן הֵם י"ס הַכְּמוּסִים בְּמֵאֲצִילָן, וְיֵשׁ אֶת אוֹר א"ס, וְעֵבֶרְךָ זֶה, הֵלֶב הוּא גִילּוֹי שֶׁל בְּחִינַת אוֹר א"ס, 'הַקֵּב' לֵבָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְכֵן נִגְלָה בּוֹ שׁוֹרֵשׁ ה"ס כּוֹלָם, בְּאוּפֵן שֶׁל כְּמוּסִים בְּמִקּוֹם אַחַד, מַעַן י"ס הַכְּמוּסוֹת בְּמֵאֲצִילָן.

לִכְּנָן הֵלֶב הוּא עֵיקַר הָעֲבוּדָה, כִּי בּוֹ מֵאִיר אוֹר א"ס שֶׁל הַמֵּאֲצִיל שֶׁל ה"ס, כִּי כָּל שֶׁאֵר חֲלָקֵי הָעֲבוּדָה הֵם בְּתַפְסִית י"ס סְפִירוֹת, מִשְׁא"כ הָעֲבוּדָה שֶׁבִּלְבָב הוּא עֲבוּדָה שְׁשׁוֹרֶשָׁה לְמַעְלָה מִי"ס סְפִירוֹת, שׁוֹרֵשׁן בְּמֵאֲצִיל, וְהִנֵּה.

הוּא יִסּוּד עֲצוֹם וְנוֹרָא, דְּכֹאשֶׁר הָאָדָם בּוֹקֵעַ וּמַגְלֵה אֶת פְּנִימִיּוֹת לְבָבוֹ, הוּא מַגְלֵה שֶׁם אֶת הַקֵּב"ה, בְּבַחֲבִינַת 'צוֹר לְבָבִי וְחֲלָקֵי אֱלֹהִים' לְעוֹלָם, וְהֵינּוּ דָּאִמָּנָם הוּא מִקְבֵּץ אֶת אוֹרוֹת שֶׁאֵר הָאֲבָרִים כּוֹלָם אֲךָ יוֹתֵר עַל כֵּן הוּא גִילּוֹי שֶׁל הָא"ס בִּלְיָבוֹ שֶׁל הָאָדָם.

וְהוּא מֵה שֶׁהוּזָכַר פְּעָמִים הִרְבֵּה, שֶׁהַכְּתָר מִתְגַּלֵּה בִּלְבָב, כִּי הַכְּתָר הוּא עֵיקַר הַגִּילּוֹי שֶׁל הָא"ס, וְהֵינּוּ כִּי מִחַד הוּא נִמְנָה עִם ה"ס אֲךָ מֵאִידֵךְ אִינוּ מֵעֵיקַר קוֹמַת ה"ס, כְּנוּדָע שֶׁהוּא בְּשׁוֹרֵשׁ אוֹרוֹת הָעֵקוּדִים כֹּאשֶׁר הָאוֹרוֹת חֲזָרוּ לְעִילָא, אוֹר הַכְּתָר נִשְׁאָר לְמַעְלָה וְאוֹר הַחֲכָמָה נִכְנָס בְּכָלִי הַכְּתָר וְכַעֲזָה"ד בְּכָל הַסְּפִירוֹת, וְנִמְצָא שְׂבָזָה הַכְּתָר נִכְלָל בְּמִי דְּרָגָה הָעִלְיוֹנָה בְּא"ק לְעוֹמַת ה"ס שֶׁיִּרְדּוּ לְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְעֵיקַר הַגִּילּוֹי בְּקוֹמַת הָאָדָם לְתַתָּא שֶׁל הָא"ס הוּא בִּלְבָב, וְהִנֵּה.

נִמְצָא כִּי עֲבוּדַת הָאָדָם הוּא לְיִצְוֹר רְצוֹן וְשׁוֹב בְּתוֹךְ לִיבּוֹ, הוּא בּוֹקֵעַ לְפְנִימִיּוֹת לְבָבוֹ לְבַחֲבִינַת גִּילּוֹי אוֹר א"ס, וְשֵׁב לְכָל הַסְּפִירוֹת שֶׁל כָּל חֲלָקֵי קוֹמַתוֹ.

וּבְחִינַת עֵרְלַת לֵב, יֵשׁ בִּה ב' בְּחִינּוֹת, יֵשׁ בְּחִינַת עֵרְלַת לֵב בְּפִרְסוֹת בְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, וְיֵשׁ עֵרְלַת לֵב שֶׁמִּסְתִּירָה בְּחִינַת אוֹר א"ס שֶׁב' תּוֹךְ הֵלֶב שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִי סְפִירוֹת. וְכֵמוֹ כֵּן הָעֲבוּדָה מִתְחַלֶּקֶת בְּב' הַבְּחִינּוֹת הַלָּלוּ, דֵּהֵינּוּ דְּעֵרְלַת לֵב שֶׁבִּלְבָב סְפִירָה וְסְפִירָה הֵינּוּ עֲבוּדַת הַמִּידוֹת, שֶׁהוּא זִיכּוּכָם עַד לְטַהֲרַת לֵב גְּמוּרָה, וְעֲבוּדָה זֶה בְּעוֹמֵק הִיא כְּדִי לְגַלּוֹת אֶת הַמוֹחִין שֶׁבְּתוֹךְ הֵלֶב שֶׁהֵם שׁוֹרֵשׁ הַמִּידוֹת, אֲךָ יוֹתֵר עַל כֵּן הוּא עֲבוּדָה לְבִקּוּעַ לְפְנִימִיּוֹת לְבָבוֹ לְגַלּוֹת אֶת אוֹר א"ס.

בְּלִשׁוֹן אַחֶרֶת וְהֵינּוּ הֵךְ, הָאֵרֶת הֵלֶב שֶׁהוּזָכַר הִרְבֵּה שֶׁהִיא בְּהַפְגָּעָה רֵאשׁוֹנָה, שֶׁהִיא שׁוֹרֵשׁ לז"ת, הִיא עֲבוּדַת הַמִּידוֹת, שֶׁהֵם מִקּוֹם הָרִג' שׁוֹת שֶׁבִּלְבָב, הוּא גִילּוֹי אֶהְבָּה וְיִרְאָה שֶׁבִּלְבָב, שְׂבָמִידוֹת. הַבְּחִינָה עֲמוּקָה יוֹתֵר הוּא הַבְּחִינַת הַמוֹחִין דָּאו"א שֶׁמִּתְגַּלִּים בִּלְיָבוֹ בְּסוּד ל"ב אוֹרוֹת, הוּא עֲבוּדָה לְגַלּוֹת אֶת חֲכָמַת הֵלֶב, כַּח הַהַכְרָה. לְמַעְלָה מִכֵּךְ הוּא עֲבוּדַת הֵלֶב שֶׁהִיא לְבִקּוּעַ וְלְגַלּוֹת אֶת אוֹר א"ס הַנִּעְלָם בְּתוֹךְ לִיבּוֹ שֶׁל הָאָדָם, לְמַעְלָה מִקּוֹמַת ה"ס.

וְנִלְע"ד לִמְרֵךְ שֶׁהֵם ח' מוֹחִין שֶׁל או"א, ח' הוֹיּוֹת שֶׁהֵם ל"ב אוֹתוֹת, אֲךָ מֵה שֶׁקִּבְּלָתִי בִּזְהָ הוּא כִּי הֵלֶב עֵיקַר הָאוֹרוֹת הֵם מִן הֵב' יִסּוּדוֹת לְבָד, כִּי ג"ה הֵם בְּב' הַצִּדִּדִּין וְאִינֵם בְּמִקּוֹם הֵלֶב, וְגַם כִּי הֵם לְעוֹלָם סְתוּמִים, אֲךָ הֵב' יִסּוּדוֹת הֵם הַמִּתְגַּלִּין וְהַמֵּאִירִין: ח' מוֹחִין הֵינּוּ ד' מוֹחִין דָּאבָא חו"ב וְה"ח וְה"ג שְׂבַדְעַת, וְד' מוֹחִין דִּאִמָּא חו"ב וְה"ח וְה"ג שְׂבַדְעַת, וּבְעוֹמֵק ח' הוּא מִדְּרָגַת הַשְּׂמוּנָה שֶׁהוּא סוּד הַבִּינָה שֶׁהִיא הַסְּפִירָה הַשְּׂמִינִית מִתַּתָּא לְעִילָא. וּמִבְּאֵר הֵרֵב כִּי עֵיקַר הַגִּילּוֹי שֶׁבִּלְבָב הוּא מִן הֵב' יִסּוּדוֹת דִּיִּקָּא כִּי קוֹי הַצִּדִּדִּים נִקְרָאִים בְּכָלִלוֹת סְתוּמִים, כִּי פִתְחִיתָם הִיא רַק בְּסוּד הָאוֹרוֹת הַבּוֹקְעִים מִצְּפָרְנֵי הַיַּדִּים כְּנ"ל, אֲךָ בְּכָלִלוֹת קוֹ הָאֲמִצְעַע שֶׁשֶׁם הַיִּסּוּדוֹת ע"י מִתְגַּלִּין הָאוֹרוֹת וּמֵאִירִין.

וְהִנֵּה נוֹדֵעַ כִּי מֵה שְׂמֵאִיר הוּא הַחִיצוֹנִיּוֹת וְהָאֲחוּרִיִּים שֶׁלָּהֶם, כִּי הַפְּנִי

⁷ אוֹר שֶׁל אֲחוּרִיִּים יֵשׁ בִּזְהָ כְּמֵה הַבְּחִנּוֹת וְכַח הַתְּבָאָר בְּמִקּוֹם אַחֵר, וְלַעֲנִינֵינוּ הַגִּדְרָת אֲחוּרִיִּים הוּא דְּבַר שְׂבָא אַחֵר דְּבַר שְׁקֵדָה לוי, וּבִיחֹס זֶה, בִּלְבָב מִתְגַּלֵּה אוֹר אֲחוּרִיִּים בִּיחֹס לָאוֹר הַמוֹחִין שְׁקוּדָם הוּא בְּחִינַת וְיָדַעַת הַיּוֹם וְאַחֵר כֵּךְ הוּא וְהַשְּׂבוֹת אֵל לְבָבְךָ, וְהִנֵּה.

⁸ הָאָדָם צָרִיךְ לְעִבּוֹד לְדוֹמָם אֶת הַמַּעֲשִׂים שֶׁלּוֹ וְאֶת הַדִּיבּוּר שֶׁלּוֹ וְאֶת מַחֲשַׁבּוֹתָיו, הוּא עֲבוּדַת הָאָדָם לְדוֹמָם אֶת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן כְּדִי לְעַלּוֹת לְעוֹלָם עֲלִיוֹן, וְהֵינּוּ שְׂמִיִּים אֶת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בְּדוֹמָם וְעוֹלָה לְעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, כִּלְיָאָה מְעוֹלָם לְעוֹלָם הַיּוֹם דְּאוֹר, וְעֵרְכִין לְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן נִקְרָא א"ס. כִּי רַעַשׁ הוּא בִּא מִהַתְּנַגְּדוֹת שֶׁל שְׁנֵי דְּבָרִים הַמִּתְנַגְּדִים וְלִכְּנָן לֹא בְּרַעַשׁ ה' אֲלֵא בְּקוֹל דְּמָמָה דְּקָה, כִּי אִזִּי בְּגִילּוֹי אוֹר ר"ס אֵין כַּח מִתְנַגֵּד וְלִכְּנָן אֵין רַעַשׁ. וְכָל אָדָם שֶׁעוֹבֵד לְפִי עֵרְכוֹ וְשׁוֹרֵשׁוֹ יֵשׁ לוֹ אֶת כָּל מִדְּרָגוֹת נִרְנַח⁹ דִּילִיָּה, וְגַם צָדִיק שֶׁדֶּרֶךְ עֲבוּדָתוֹ הוּא בְּדֶרֶךְ הַתְּפִלּוֹת, בְּעֵרְכִין יֵשׁ לוֹ אֶת מִקּוֹם קוֹל דְּמָמָה דְּקָה דִּילִיָּה. וְהוּא הַטֵּעַם שֶׁבּוֹדֵר בְּתִרְאָה הַשְּׂתָא יֵשׁ בּוֹ רַעַשׁ גָּדוֹל וְהוּא טֵרֵם שִׁתְּגַלָּה מִשִּׁיחַ וּמְלִכּוּת א"ס בְּעוֹלָם בְּקוֹל דְּמָמָה דְּקָה, וְהֵינּוּ הָעֵדֶר הַתְּנַגְּדוֹת בְּכָל חֲלָקֵי הַבְּרִיאָה, וְלִכְּנָן גַּם בְּבַחֲמוֹת יִתְגַּלֵּה שֶׁר אֵין עִם כֶּבֶשׂ וכו', וְהֵינּוּ שִׁיחָה שְׁלֵם שְׁלֵם בְּעוֹלָם, וְהִנֵּה.

שורש מציאות הזמן החל מעת שבירת המלכים

על התורה

לפי המצואר דכדרי הרש"ש נמצא קדר צריאת העולם כדלהלן:

י"ח אלול – נבראו ג"ר דצ"ן.

י"ח אלול עד כ"ד אלול – נבראו ז"ת דצ"ן ונפלו ונשתצרו כמצואר דכדרי הרב.

כ"ד אלול – מלכד שבירת המלכות, ילא גם מ"ה החדש מיסוד וכן נבראו ג"ר דמ"ה.

כ"ה אלול יום ראשון עד ז' בתשרי בשנת – ילא ז"ת דמ"ה ותיקנו ז"ת דצ"ן.

ומתוך דבריו עולים כמה וכמה חידושים:

א. שקדר הזמנים לפי גדרי עולם (זמן כזמן ולא כההליך) שייך כבר צעת השצירה ולא רק מזמן התיקון^א. אולם צג"ר לא היה צהם שצירה גמורה, אלא כתר נפגם ואו"א אחוריהם נפלו, ומלד כך גם מציאות הזמן לא הייתה גמורה שם אלא רק שורש דשורש של מציאות זמן.

ב. ממה שהמלכות נשתצרה בשנת, חזין שגם בשנת שייך נפילה ושצירה.

ג. זמן צמדרגת הג"ר לעולם כולו כאחד ואין חילוק צין ספירה לספירה. ויסוד זה מצואר דכדרי הרב צכמה מקומות^ב, שהג"ר צא צצת אחת.

על העבודה

בפרקים הבאים יתבארו החידושים העולים מתוך דברי הרש"ש, על פי דרכי העבודה.

החידוש הראשון – שמדרגת זמן הקיימת בעלמא דידן, שורשה מתחיל מעת השבירה.

וטעם הדבר מפני מה סדר הזמנים מתחיל מהשבירה, יש לבאר, כי משם מתחיל בגילוי מציאות זכר ונקבה – מ"ה וב"ן, וכידוע מ"ה ב"ן עולה כמנין זמן, כי משם מתגלה הזמן של מציאות הבריאה שהיא בזו"ן.

וכאן בעומק מונח התפיסה שמציאות הזמן של עלמא דידן שייכת רק לקומת הנב-ראים, וכל מציאות של זמן הקודמת לקומת הנבראים, איננה זמן כמציאות הזמן של עלמא דידן, אלא זה רק סדר ותהליך.

וטעם הדבר, כי תהליך הוא בתפיסת אחרות של בנין של דבר, משא"כ זמן כזמן של העולם הזה הוא תפיסת האחדות בתוך הפירוד, דהיינו שמחד יש פירוד כי כל רגע ורגע עומד לעצמו, ושורש זה בעולם השבירה עולם הפירוד, אולם מאידך זה סדר שלם של רגע אחרי רגע. משא"כ זמן שכל מהותו אינו אלא תהליך, זהו זמן ללא כל תפיסת פירוד וכולו בנין וחיבור.

וזו הסיבה ששורש הזמן כאן בעולם הזה מתחיל דייקא מעת השבירה, כי בשבירה התגלה תפיסת הפרטות.

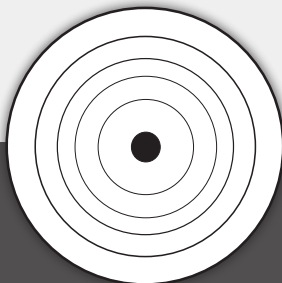
ונפקא מיניה, לעוסקים לפי סדר הזמנים ולא לפי סדר של בנין ותהליך (אף אם עוסקים לפי בנין, אלא שהבנין הוא על פי סדר זמנים), להבין ולהכיר שעסקם הוא מתוך מדרגת השבירה והתיקון, וכי יש מדרגה גבוה יותר של צורת בנין ותהליך לעצמו וזו בחינת ישראל שלמעלה מהזמנים, בבחינת קומת נפש ולא קומת זמן.^א

כתב בשמן שישון כאן אות ב זו"ס: ועיין בהקדמת הסידור בתפילת ר"ה להרב שר שלום זל"ה שכתב זו"ס י"ז באלול נאצלו ג"ר דב"ן והוא היה שבת ואחריו מיום א' עד יום השבת הב' והם יום ח"י י"ט כ' כ"א כ"ב כ"ג כ"ד נאצלו ה"ז מלכים דב"ן שנשברו וביום השבת הב' הנז"ל שהיא יום כ"ד שבו ביום שנשבר המלך הו' ובו ביום נאצלו ויצאו ג"ר דמ"ה החדש ולמחרתו שהוא יום כ"ה התחילו לצאת ה"ז מל' דמ"ה לתקן הו' מלכים דב"ן והם הו' ימים הכתובים בתורה במעשי בראשית והי ערב וכו' עד ויכולו נמצא כי שיתא אלפי שני נימנים מכ"ה באלול והזמנים מר"ה ר"ה תשרי לחשבון לבנה. ולחשבון החמה מיום ד' דששת ימי בראשית כי הלבנה נתמעטה ולא שמשו עד יום ו' בו' ימי בראשית וזה לדעת ר' אליעזר שאומר שתחיל' נברא החיצו' בו' חדשי החורף ואח"כ הפני' בו' חדשי הקיץ עכ"ל.

^א וכתב צדק מצוותיך, מצות האמנת אלקות וז"ל: וז"ס מארו"ל מלמד שהי' סדר זמנים קודם לכן פי' קודם צרה"ע השפל שאז נאצלו עולם הנקודים ששם הי' השצירה כמ"ש דין לא הניין לי' כו' אז הי' כבר סדר זמנים ולא זמן גמור אלא אצילות י"ס שמתחילה נמשך חסד ואח"כ גבורה ה"ז סדר הזמן, ולאח"כ צדי"ע נהוה זמן גמור.

^ב עיין עץ חיים שער יא פרק ו' מ"מ וז"ל: כי ג"ר דז"א חשוצים כאחד וצעת הפגם צריך שיסתלקו יחד או שיחזרו יחד שלא צעת הפגם. ושם צשער יט פרק ו' מ"צ כתב: ואח"כ צאו ג"ר צפעס אחת.

^א דיש 'זמן' ששורשו בזו"ן ויש 'מזמן' ששורשו בחיבור ש' זכר ונקבה גם יחד, ושורשו בג"ר.

צורת אדם

עין - הגוונים שבעין!

יום שלישי ט' אלול תשפ"ה
רח' הרב בלוי 33 ירושלים
20:30

לאזנה לשיעור בקול הלשון

USA ישראל ♦ 073-295-1245 605-313-6660

ומקיישים: כוכבית [*] סולמית [#] - <

[#] - < [xxxxxxxxx]

צורת אדם 001 יסודות כלליים בצורת אדם	35060279
צורת אדם 002 מבנה גולגלת	35332044
צורת אדם 003 גולגלת-חלל-אוויר-מוחין	35864656
צורת אדם 004 אופני שורשי צורות המחשבה	35949634
צורת אדם 005 מח בחכמה	36092633
צורת אדם 006 מח בבינה	36345017
צורת אדם 007 מח דעת	37279529
צורת אדם 008 עיניים-ראייה	37323050
צורת אדם 009 אוזניים-שמיעה	37391066
צורת אדם 010 הרחה-חוש הריח	38119459
צורת אדם 011 פה דיבור	38424100
צורת אדם 012 עורף	38489170
צורת אדם 013 צואר	38603719
צורת אדם 014 מצח	38953647
צורת אדם 015 זקן	39091166
צורת אדם 016 גרון	39831851
צורת אדם 017 חך	40075566
צורת אדם 018 לשון	40224569
צורת אדם 019 שיניים	40300698
צורת אדם 020 שפתיים	41106107
צורת אדם 021 פאת הראש	41789682
צורת אדם 022 פאת הזקן	41893582

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב
שליט"א
'ב'קול הלשון
ישראל 073.295.1245

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 718.871.8652
books2270@gmail.com

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

כל הזכויות ©
שמורות
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com